

TV-CHATIN ERITYISPIIRTEITÄ

Suomen kielen pro gradu -tutkielma
Jyväskylän yliopistossa
kesäkuussa 2006

Noora Vuorenmaa

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty humanistinen	Laitos – Department kielten laitos
Tekijä – Author Noora Vuorenmaa	
Työn nimi – Title TV-chatin erityispiirteitä	
Oppiaine – Subject suomen kieli	Työn laji – Level pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year kesäkuu 2006	Sivumäärä – Number of pages 58 s. liitteineen
Tiivistelmä – Abstract <p>Tutkielmassa tarkastelen television chatkeskustelussa käytettävää kieltä. Televisiochat on ilmiönä uusi, eikä siitä ole tehty vielä paljoakaan tutkimuksia. Television chatkeskustelut ovat tekstiviestipohjaisia, joten aineistoni koostuu tekstiviesteistä. Tutkielman aineistona käytän MTV3 Chatia, 4deittiä ja SubChatia. Uusin ohjelma on vuodelta 2005 ja vanhin vuodelta 2002.</p> <p>Käsitellen työssäni erilaisia keskustelijoiden käyttämiä lyhenteitä, joista osa on vakiintuneita, osa tilapäisiä. Tekstiviestikielessä merkkimäärä on rajattu, joten lyhenteiden käyttäminen on luontevaa. Liiallinen lyhenteiden käyttö ja tilan säästäminen voivat kuitenkin vaikeuttaa viestin ymmärtämistä. Tarkastelen myös oikeakielisyysstandardien muutoksia, kuten välilyöntien ja välimerkkien poisjättämistä sekä yhdyssanojen erilleen kirjoittamista. Yleensä keskustelijat jättävät välilyönnit ja välimerkit pois viesteistään tiivistääkseen niitä.</p> <p>Erilaiset puhekielisyudet, kuten äänteiden kato ja pikapuhemuodot, ovat televisiochateissa yleisiä. Ne perustuvat suurelta osin murteisiin. Laajalevikkisiä murrepiirteitä on alettu chateissa pitää yleispuhekielenä, jota keskustelijat käyttävät asuinpaikasta riippumatta.</p> <p>Anglismien käyttö on televisiochateissa runsasta. Anglismeja käytetään paljon nimimerkeissä ja niillä voidaan ilmaista esimerkiksi keskustelijan luonteenpiirteitä tai harrastuksia. Anglismien käytöllä ei välttämättä pyritä lyhentämään tekstiä vaan joko elävöittämään sitä tai saamaan siitä erikoisen näköistä.</p> <p>Hymiöillä on television chatkeskustelussa vahva asema, sillä ne säästävät paljon tilaa ja muutamalla merkillä voi ilmaista tunteita, joiden sanallinen selittäminen olisi monimutkaista. Hymiöillä voi myös lieventää viestin vakavuutta tai kertoa, että viesti olikin vain kiusoittelua.</p>	
Asiasanat – Keywords tekstiviestit, lyhentäminen, anglismit, puhekieli	
Säilytyspaikka – Depository Fennicum	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Chatkeskustelujen tutkimuksesta	1
1.2. Tutkimustehtävä ja -aineisto	2
1.3. TV-chatit	3
1.3.1. Mitä chat on?	3
1.3.2. MTV3 Chat, 4deitti ja SubChat	4
1.3.3. Chatien käyttö	6
1.4. Tekstiviesti viestintävälineenä	8
2. IHMINEN, KIELI JA TEKNOLOGIA	10
2.1. Uusyhteisöllisyys	10
2.2. Suomen kielen säilyminen	10
2.3. Tekstiviestikieli	12
3. LYHENTEET	15
3.1. Lyhenteet teksteissä	15
3.2. Vakiintuneet lyhenteet	16
3.3. Tilapäiset lyhenteet	21
3.4. Numeraali- ilmaukset	23
4. OIKEAKIELISYYSSTANDARDIEN MUUTOKSET	25
4.1. Välilyönnit	25
4.2. Välimerkit	26
4.3. Yhdyssanat	27
4.4. Kirjaimet	27
5. PUHEKIELISYYDET	30
5.1. Äänteiden kato	30
5.2. Pikapuhemuodot	32
5.3. Paikannimet	33
5.4. Johdokset	34
5.5. Muut ilmaukset	35
6. ANGLISMIT	37
6.1. Vierassanat	37
6.2. Nimimerkit	39
6.3. Irralliset sanat ja sananmuodot	40
6.4. Suomeen mukautetut verbit	44
6.5. Fraasit	45
6.6. Pidemmät ilmaukset	47
7. HYMIÖT	50
8. PÄÄTÄNTÖ	52
LÄHTEET	54
LIITE	57

1. JOHDANTO

1.1. Chatkeskustelujen tutkimuksesta

Television chatkeskusteluista on aikaisempaa tutkimustietoa saatavilla melko vähän, koska ilmiö on vasta muutaman vuoden vanha. Internetin chatkeskusteluista sitä vastoin on tehty jonkin verran tutkimusta — erityisesti juuri englannin vaikutuksesta niiden kieleen. Kaisa Laihanen (1999) on tehnyt pro gradu -tutkielman suomenkielisten IRC-keskustelujen piirteistä, Mirjami Kukko (2002) taas tekstiviestistä keskusteluna, Hanna Lähtevänoja (2003) chattailusta verkossa ja Anu Pöntinen (2005) tv-chatien käyttösyistä. Lari Kotilainen puolestaan on selvittänyt sitä, miten englannin kieltä käytetään suomenkielisessä Internetin chatkeskustelussa. Hän keskittyi tutkimuksessaan analysoimaan erityisesti erilaisia englanninkielisiä kiteytyneitä sanontoja. (Kotilainen 2002: 191, 192.)

Heidi Hendrell ja Valteri Vuorinen ovat tehneet ei-tieteellisen tutkimuksen Internetin chateista vuonna 1999. Heidän tutkimuksensa tavoitteena oli "selvittää yleisellä tasolla, keitä chateissa liikkuu: mikä on käyttäjien sukupuoli, kuinka kauan verkossa ollaan, mitä chatista haetaan ja kuinka virtuaalinen elämä vastaa todellista elämää". Hendrell ja Vuorinen halusivat tehdä tutkimuksensa aidossa chattailuympäristössä eli verkossa, joten he käyttivät Internetiä hyödyksi koko tutkimuksen ajan. Tutkimus toteutettiin verkossa olleen kyselylomakkeen avulla, ja kuukauden tutkimusaikana kyselyyn vastasi 2 152 ihmistä. (Hendrell—Vuorinen 1999.)

Erilaisten chatien yleistyessä ja saavuttaessa yhä enemmän suosiota myös kiinnostus niiden tutkimiseen on lisääntynyt. Internetin ja television chateilla on paljon yhtäläisyyksiä, mutta myös paljon eroja. Internetin ja television chateja ei voikaan suoraan verrata toisiinsa, koska Internetin chatit ovat aidosti reaaliaikaisia, mitä televisiochatit eivät läheskään aina ole. Television chatohjelmissa keskustelu käydään tekstiviestein, joten viestin pituus on tarkasti rajattu. Televisiossa keskustelijoiden viestit joutuvat myös ennakkosensuuriin, toisin kuin Internetissä.

1.2. Tutkimustehtävä ja -aineisto

Seuratessani television erilaisia chatkeskusteluja minulla heräsi kiinnostus niissä käytettävästä kielestä. Keskusteluissa käytetään paljon lyhenteitä, vierasperäisiä sanoja, omatekoisia sanoja ja hymiöitä. Kieli on hyvin erilaista "normaaliin" tekstiin verrattuna, ja siksi satunnaisen chatin seuraajan voi olla hyvin vaikeaa ymmärtää, mitä keskustelijat oikeastaan haluavat sanoa.

Tutkin, millaisia keinoja television tekstiviestipohjaisessa chatkeskustelussa käytetään lyhentämään ja tiivistämään tekstiä ja miten paljon niitä käytetään. Tutkimuksessani keskityn tarkastelemaan näitä keinoja lähinnä kvalitatiivisesti. Pyrin selvittämään, luovatko keskustelijat itse uudenlaisia lyhenteitä, jotka rajoittuvat vain tekstiviestikieleen. Selvitän myös, miten chateissa suhtaudutaan perinteisiin kielioppisääntöihin ja noudatetaanko niitä. Lisäksi tarkastelen anglismien ja hymiöiden käyttöä, koska ne kuuluvat olennaisena osana chatkeskusteluun.

Tutkimusaineistoni käytän MTV3:n *MTV3 Chatia*, Nelosen *4deittiä* ja Subtv:n *SubChatia*, ja aineistoa minulla on videokaseteille nauhoitettuna yhteensä noin viisitoista tuntia. Olen kerännyt aineistoni yöllä lähetettävistä chateista ja käsittelen niitä yhtenä kokonaisuutena; en siis pilko sitä kanavien mukaan. Vanhin aineistoni on vuodelta 2002 ja uusin vuodelta 2005. *MTV3 Chatit* olen nauhoittanut helmikuussa 2002 ja maaliskuussa 2005, *4deitin* tammikuussa 2004 ja *SubChatin* marraskuussa 2003.

Kaikki chatit ovat tekstiviestipohjaisia, joten aineistoni koostuu tekstiviesteistä. Aineiston hankkiminen itsessään oli helppoa, mutta koska keskusteluja ei ollut mahdollista saada mistään valmiina tekstinä, aikaavievä viestien kopiointi oli tehtävä itse. Kaikkea nauhoitettua aineistoa en kuitenkaan kopioinut paperille vaan etsin aineistosta tutkimustehtävääni sopivia esimerkkejä.

1.3. TV-chatit

1.3.1. Mitä chat on?

Chat on vielä niin uusi ilmiö, että sitä ei mainita Nykysuomen sanakirjassa eikä Suomen kielen perussanakirjassa. Stadin slangin sanakirjan laatinut Heikki Paunonen (2000) sitä vastoin mainitsee useampiakin *chat*-sanaperheeseen kuuluvia sanoja. *Chatti*, *tšatti* ja *tšätti* (< engl. *chat* 'juttelu, rupattelu; jutella, rupatella') tarkoittavat kaikki 'keskustelua', ja vastaavat verbit ovat *chatata*, *chattailla* ja *tšattailla* 'keskustella, jutella'. 1980-luvulla Stadin slangissa on käytetty myös verbiä *sätätä* merkityksessä 'jutella'. (Paunonen 2000 s.v. *chattaa*, *chattailla*, *chatti*, *sättää*, *tšattailla*, *tšatti*, *tšätti*.) Myös Timo Nurmi (2004) mainitsee Gummeruksen suuressa suomen kielen sanakirjassa *chattailla*- ja *chattailu*-sanat, mutta hän rajaa ne käsittämään vain tietokoneen avulla tapahtuvaa keskustelua. Nurmen mukaan *chattailla* tarkoittaa 'keskustella tietokoneen avulla toisen tietokoneenkäyttäjän kanssa reaaliajassa', ja *chattailun* hän määrittelee 'tosiaikaiseksi tekstinvaihtoon perustuvaksi keskusteluksi tietokoneenkäyttäjien kesken'. (Nurmi 2004 s.v. *chattailla*, *chattailu*.)

TV-chatit saivat alkunsa Suomessa teksti-tv:n sivuilla, kun ihmiset alkoivat lähettää osto- ja myynti-ilmoitusten sekaan myös muita kommentteja. Aluksi chatfoorumi luotiin teksti-tv:n sivuille, mistä se lopulta jalostettiin myös televisioon. Televisiochatit saavuttivat hetkessä valtavan suosion, ja suosio tuntuu jatkuvan edelleen tasaisena. (Väre 2002: 32.) Kun verrataan TV-chatien vuosittaista tuottoa muihin sisältöpalveluihin, kuten soittoääniin tai hakupalveluihin, huomataan, että TV-chatien osuus on merkittävä. Vuonna 2000 TV-chatit tuottivat noin 2 miljoonaa euroa vuodessa ja vuonna 2005 jo noin kymmenen miljoonaa euroa. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2006: 46.) On myös mielenkiintoista havaita, että televisiochatien osuus kaikista sisältöpalveluista, joihin kuuluvat muun muassa soittoäänet, hakupalvelut ja pelit, on pysynyt lähes samana, vaikka chatien määrä on samaan aikaan kasvanut.

Kaikissa käsittelemissäni chateissa on sama peruseriaate: keskustelija lähettää tekstiviestin televisioon, jossa se ohjautuu keskustelun valvojalle, ja jos valvoja sen hyväksyy, hetken kuluttua se näkyy ruudussa. Valvojan rooli

televisiochateissa on erittäin tärkeä, sillä hän seuraa sovittujen sääntöjen noudattamista ja tarvittaessa muokkaa viestejä. Joskus keskustelijat lähettävät myös valvojalle viestejä: joko henkilökohtaisia viestejä tai esimerkiksi julkaisemis-sääntöihin liittyviä kysymyksiä. Valvoja voi halutessaan vastata keskustelijoiden kysymyksiin ja kommentoida viestejä. Valvoja ei näy ruudussa. Kaikkien kanavien TV-chatien säännöt ovat melko lailla samanlaiset, mutta sääntöjen tulkinnassa saattaa olla eroavaisuuksia. Sääntöjen mukaan keskusteluissa ei julkaista koko nimiä, puhelinnumeroita, posti-, sähköposti- tai www-osoitteita eikä mitakaan yhteys-tietoja. Näin pyritään turvaamaan keskustelijoiden yksityisyys. Myöskään rasistisia, herjaavia, loukkaavia tai laittomuuksia ja asiattomuuksia sisältäviä viestejä ei julkaista. Säännöissä korostetaan, että viestin lähettäjä on itse vastuussa lähettä-miensä viestien sisällöstä. Kanavista Nelonen kieltäytyy vielä erikseen julkaisemasta työ-, lahjoitus-, osto-, myynti- tai vuokrausilmoituksia. Kanavilla on oikeus muokata, lyhentää tai jättää julkaisematta viestejä, mutta myös julkaisemattomat viestit veloitetaan.

Viestin sisältöä siis rajoitetaan säännöillä, mutta myös sen pituus on rajallinen: chateissa viestin enimmäispituus on 160 merkkiä. Useimmissa puhelin-malleissa juuri 160 merkkiä on tekstiviestin enimmäispituus, mutta monilla uusilla puhelimilla on mahdollista kirjoittaa myös niin sanottuja ketjutettuja viestejä. Ketjutetulla viestillä tarkoitetaan sitä, että puhelimen käyttäjä voi kirjoittaa useamman 160 merkin viestin peräkkäin. Nykyään monilla puhelimilla voi kirjoittaa lähes kolme kertaa näin pitkiä viestejä, jolloin viestin pituus on 459 merkkiä. Joillakin malleilla on mahdollista kirjoittaa jopa kuusi viestiä peräkkäin, eli silloin viestin pituudeksi tulee 885 merkkiä. (Nokia Suomi 24.5.2004.) Chateihinkin voi tietysti lähettää myös ketjutettuja viestejä, mutta niiden perillemeno riippuu matkapuhelinliittymästä, ja tämän vuoksi ohjelmissa kehoitetaan lähettämään vain yksittäisiä 160 merkin viestejä.

1.3.2. MTV3 Chat, 4deitti ja SubChat

MTV3 Chat aloitti toimintansa vuoden 2001 alussa. Muutamassa vuodessa Chat on kehittynyt paljon sekä teknisesti että sisällöllisesti. Chatin rinnalle on tullut myös

muita tekstiviestipohjaisia ohjelmia, kuten *MTV3 Deitti*, *MTV3 Flirtti* ja erilaiset pelit. Uusimpia tuttavuuksia MTV3:lla ovat tietokoneella luodut niin sanotut puhuvat pääät, jotka lukevat katsojien lähettämiä viestejä. Tavallisten viestien lähettäminen maksaa 0,84 euroa viesti, mutta puhuvien päiden viestit jo lähes kaksinkertaisesti, 1,62 euroa. MTV3 Chatissa käy säännöllisin väliajoin myös vieraita, usein viihdealojen ihmisiä.

Jatkuvasti kehittyvä tekniikka tarjoaa uusia mahdollisuuksia kehittää chatia yhä monipuolisemmaksi. MTV3:n Internet-sivujen mukaan MTV3 Chat on tarkoitettu kaikille ihmisille; tyylistä tai iästä riippumatta. Chatia markkinoidaan paikkana, jossa voi keskustella nimettömänä lähes mistä tahansa asiasta — kuitenkin sääntöjen puitteissa. Chatin valvoja seuraa sääntöjen noudattamista. Televisiossa käytävää keskustelua ohjaavat juontajat, mutta he eivät kuitenkaan sanele, mistä keskustellaan tai mistä ei. Juontajalla on tärkeä rooli erityisesti silloin, kun viestejä on vähän ja keskustelua pitää pyrkiä elävöittämään. (MTV3 Internet 25.4.2005.) Juontajan tärkein tehtävä on pitää keskustelua yllä ja kommentoida katsojien viestejä. Usein juontajalle lähetetäänkin paljon myös henkilökohtaisia viestejä, sekä myönteisiä että kielteisiä. Viestit voivat liittyä joko keskusteltavaan aiheeseen, juontajan juontotyyliin, juontajan mielipiteisiin, juontajan tekemiin virheisiin tai jopa juontajan vaatteisiin. Juontaja voi halutessaan myös keksiä ohjelmalle jonkin teeman ja näin johdattaa keskustelua tiettyyn suuntaan.

Nelosen *4deitti* luotiin alun perin seuranhakuohjelmaksi, mutta se on sittemmin kehittynyt myös yleiseksi keskusteluksi. 4deitti eroaa MTV3 Chatista erityisesti siinä, että Nelosella keskustelija voi rekisteröidä itselleen nimimerkin ja siten esiintyä aina samalla nimellä. Halutessaan voi kuitenkin esiintyä täysin nimettömänäkin. Vakituiset keskustelijat oppivat tuntemaan toisensa ja saattavatkin käydä kahdenkeskisiä tai pienen ryhmän välisiä keskusteluja, joita muut eivät ymmärrä ja joihin he eivät voi osallistua. Rekisteröidyille nimimerkeille voi myös lähettää henkilökohtaisia, niin sanottuja privaviestejä, mutta silloin myös viestin lähettäjällä täytyy olla nimimerkki. Privaviestit eivät näy televisioruudussa vaan menevät suoraan vastaanottajan puhelimeen. 4deitissä voi lähettää myös tavallisia viestejä (0,84 euroa kappale) kalliimpia VIP-viestejä (1,18 euroa kappale), joilla saa viestinsä nopeammin ruutuun. 4deitissä ei ole juontajaa, mutta chatin valvoja osallistuu usein keskusteluun hyvinkin paljon: hän on vuorovaikutuksessa

keskustelijoiden kanssa ja pitää keskustelua yllä. Valvojalla on siis melko samanlainen toimenkuva kuin MTV3 Chatissa juontajalla.

Subtv perustettiin elokuussa 2001, joten myös *SubChat* on melko uusi tuttavuus. (Subtv.fi 24.5.2004). Kuten Nelosella myöskään SubChatissa ei ole juontajaa, ainoastaan valvoja, joka valvoo ja kommentoi viestejä. Samoin kuin Nelosen 4deitissä myös Subtv:llä voi rekisteröidä itselleen nimimerkin. SubChatissa tekstiään voi myös värittää erilaisilla hymiöillä ja logoilla, jotka saa ruutuun näppäilemällä tietyn koodin (esimerkiksi :P tai LOGO SYDÄN). SubChatista on luotu myös muita versioita, kuten seuranhakuversio, SubDeitti ja juonnettu Mehuhetki. Sekä SubDeitissä että MTV3 Deitissä on käytössä deitti- tai tunnusnumerot, joiden avulla keskustelija voi lähettää viestin toiselle keskustelijalle nimettömänä. Myös SubChatissa viestien lähettäminen maksaa 0,84 euroa.

1.3.3. Chatien käyttö

Miksi chateja sitten katsellaan ja niihin osallistutaan niin paljon? Kaikilla ihmisillä on tietysti omat syynsä, mutta esittelen seuraavaksi muutaman yleisimmän syyn. Jotkut käyttävät chateja **saadakseen tietoa**. Tieto voi olla lähes mitä tahansa: festarilippujen hintoja, ohjeita vauvan ruoaksi, säätietoja, suosituksia hyvistä lomakohteista tai vaikka mielipiteitä musiikista tai elokuvista. Televisiochateissa liikkuu hyvin erilaisia ihmisiä, joten mahdollisuudet saada vastaus juuri omaan kysymykseen ovat melko hyvät. Useimmiten chatissa on aina joku, joka tietää vastauksen, vaikka kysymys olisi vaikeampikin. Chateissa on myös se hyvä puoli, että vastauksen saa yleensä nopeasti. Vastauksiin on toisaalta hyvä suhtautua hieman kriittisesti, sillä kaikki eivät halua auttaa ja jotkut saattavat antaa tahallisesti vääriä tai jopa vaarallisia neuvoja. Kuka tahansahan voi nimimerkin suojissa väittää olevansa lääkäri tai sairaanhoitaja ja antaa "asiantuntevia" neuvoja.

Monille ihmisille television chatit ovat **sosiaalisen elämän keskus**. On paljon ihmisiä, jotka eivät halua olla muiden ihmisten kanssa kontaktissa kasvotusten, mutta haluavat kuitenkin keskustella jonkun kanssa – vaikkakin vain television kautta. Monille yksinäisille ihmisille chat voi olla jopa jonkinlainen perheen korvike. Chatissa voi tuoda esiin arkojakin asioita, joita muuten ei uskalla kertoa kenellekään.

Ihmiset haluavat kertoa elämästään ja omista valinnoistaan muille ja mahdollisesti löytää samanhenkisiä ihmisiä. Usein huomaa myös, että keskustelijat hakevat jonkinlaista hyväksyntää omille teoilleen tai valinnoilleen. Kun joku toinen keskustelija sitten kertoo tehneensä samoja asioita tai valinneensa esimerkiksi ammattikoulun lukion sijaan, keskustelun aloittaja tuntee itsensä hyväksytyksi. Myös hyvien uutisten kertominen on hyvin yleistä chateissa. Joku on saattanut saada työpaikan kuukausien etsinnän jälkeen ja haluaa kertoa siitä muille keskustelijoille ja ehkä samalla kannustaa muita työnhakijoita. Hyvin tavallisia ovat myös ylpeiden isien viestit uusista perheenjäsenistä. Isien viesteissä kerrotaan yleensä hyvin tarkkaan sekä lapsen syntymäaika että syntymäpituus ja -paino. Tällaiset viestit saavat usein aikaan onnitteluviestien tulvan. Jos onnitteluviesti tulee perheelliseltä, viestissä muistetaan mainita myös omat lapset.

Myös **ryhmään kuuluminen** on tärkeää televisiochateissa. Jos keskustelija ei muussa elämässään koe kuuluvansa mihinkään ryhmään, hän voi olla osa chatryhmää ja kokea me-henkeä. Tekstiviestichateissa oman viestinsä saa helposti suuren yleisön luettavaksi ja se on aidosti interaktiivinen. Viestin lähettämisessä on myös aina pieni jännitys: kommentoivatko juontaja, valvoja tai muut keskustelijat viestiä ja miten he siihen suhtautuvat. (Kasesniemi—Rautiainen 2001: 154.) Useinhan sanotaan, että ihminen on laumaeläin ja tarvitsee siksi ainakin jonkin verran ryhmätoimintaa – oli se sitten aitoa tai virtuaalista.

Vakituiset TV-chatien keskustelijat luovat usein **henkilökohtaisia suhteita** juontajiin tai valvojiin ja lähettelevät heille viestejä kirjeitse tai sähköpostitse myös chatohjelmien ulkopuolella. On olemassa myös paljon keskustelijoita, jotka katsovat lähetyksiä vain silloin, kun heidän suosikkijuontajansa tai -valvojansa on töissä. Juontaja ja valvoja esittäytyvät heti ohjelman alussa. Kuten tavallisessakin elämässä myös virtuaalimaailmassa henkilökemiat ratkaisevat paljon: jos keskustelija ei voi sietää jotakuta tiettyä juontajaa, hän luultavimmin jättää ohjelman katsomatta tai siirtyy katsomaan toista chatia.

Ihmiset katsovat televisiochateja ja osallistuvat niihin myös **viihtyäkseen ja rentoutuakseen**. Chat on helppo tapa paeta omia ongelmiaan tai arkisia rutiinejaan. Parhaimmillaan TV-chat on kuin mikä tahansa televisio-ohjelma, jonka parissa voi rentoutua ja viihtyä. Oleellista onkin se, että löytää juuri itselleen sopivan chatin: juonnetun tai juontamattoman, päivällä tai yöllä.

Joskus ainoa syy chatin katsomiseen on yksinkertaisesti **ajanviete**: kun ei ole mitään muutakaan tekemistä, useimmiten katsotaan televisiota. Jos ainoa ohjelma siihen aikaan on chat, sitä katsotaan vaikkei se oikeastaan kiinnostaisikaan. Monelle vuorotyöläiselle yöchat on helppo keino rentoutua työvuoron jälkeen.

1.4. Tekstiviesti viestintävälineenä

Tekstiviestillä (engl. *Short Message Service, SMS*) tarkoitetaan lyhytsanomaa, joka lähetetään matkapuhelimesta toiseen tai operaattorilta GSM-liittymään (Kasesniemi 2001: 152). Sekä matkapuhelinten että tekstiviestien tekninen kehittyminen on ollut melko nopeaa. Tekstiviestien lähettäminen oli teknisesti mahdollista vuoden 1991 lopussa, mutta silloin matkapuhelimet pystyivät ainoastaan vastaanottamaan viestejä, eivät lähettämään niitä. Tuolloin tekstiviestien mahdolliseen suosioon ei uskottu, joten matkapuhelinten valmistajatkaan eivät olleet erityisen kiinnostuneita kehittämään tekstiviestiominaisuuksia. (Kasesniemi—Rautiainen 2001: 138.) Ensimmäiset tekstiviestit lähetettiin vuonna 1993, mutta matkapuhelinten omistajista alle kymmenen prosenttia käytti niitä vuonna 1994. Tekstiviestit olivat ensimmäisten vuosien aikana käytössä lähinnä yrityksissä, mutta vuonna 1997 tapahtui läpimurto myös yksityisten ihmisten tekstiviestien käytössä. Operaattorit tarjosivat asiakkailleen mahdollisuuden lähettää ilmaisia tekstiviestejä, joten myös huvitteluviestit lisääntyivät. Tekstiviestien kasvaneesta suosiosta kertoo se, että vuonna 1998 tammikuun ja elokuun välisenä aikana niitä lähetettiin seitsemän kertaa enemmän kuin vuotta aiemmin. (Kopomaa 2000: 56.) Suomessa tekstiviestien pioneereina ovat olleet nuoret, jotka käyttävät viestejä sekä asioiden hoitoon että viihteeseen. (Kasesniemi—Rautiainen 2001: 139.)

Vuonna 2000 Suomessa lähetettiin jo lähes miljardi tekstiviestiä, ja viestien määrä kasvaa vuosi vuodelta. Vuonna 2005 Suomessa lähetettiin noin 2,9 miljardia tekstiviestiä, ja lähivuosina määrän ennustetaan nousevan yli kolmen miljardin. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2006: 32.) Tekstiviestien määrä on kolminkertaistunut kuudessa vuodessa, mutta samaan aikaan tekstiviestimarkkinoiden arvo on kasvanut vain 1,7-kertaiseksi, eli käytännössä hinnat ovat laskeneet. Vuoden 2000 markkinoiden arvo oli 1,4 miljardia euroa ja vastaavasti 2,3

miljardia euroa vuonna 2005. Tulevaisuudessakaan tekstiviestimarkkinoiden arvon ei ennusteta kasvavan merkittävästi. (Liikenne- ja viestintäministeriö 2006: 32.)

Suomalaisten suurta kiinnostusta matkapuhelimiin on selitetty muun muassa luonteeseemme liittyvällä teknologia-intoilulla. Tutkija Mika Pantzar arvelee, että Suomessa vahva usko teknologiaan ilmentää ja rakentaa kansakunnan yhtenäisyyttä. (Kopomaa 2000: 26; Pantzar 1996: 149.)

2. IHMINEN, KIELI JA TEKNOLOGIA

2.1. Uusyhteisöllisyys

Jatkuvasti kehittyvä teknologia paitsi parantaa laitteiden teknisiä ominaisuuksia myös muuttaa ihmisten kokemaa todellisuutta. Matkapuhelinten, sähköpostien sekä Internetin välityksellä käytävät keskustelut ovat omia suljettuja maailmojaan, joissa ihmisten välille syntyy uusyhteisöllisyyttä ja tietynlaista sähköistä naapuruutta. Matkapuhelimen avulla on helppo ylläpitää läheisyyden tunnetta ihmisiin myös silloin, kun fyysinen läsnäolo on mahdotonta. (Kopomaa 2000: 19, 20, 43.)

Timo Kopomaa (2000: 119) puhuu *teleseurustelusta*, jossa ihmiset luovat ympärilleen yhteisöllisyyttä erilaisten käytäntöjen avulla. Esimerkiksi nuoret ovat synnyttäneet omia ryhmiään, joihin on helppo kuulua ja joissa toteutuu uudenlainen yhteisöllisyys. Ryhmissä muodostuu myös uutta sanastoa, jota käyttävät vain ryhmän jäsenet. Erityisesti tekstiviestien lähettämiseksi on useita erilaisia ilmauksia. Nuoret eivät esimerkiksi välttämättä puhu tekstiviesteistä vaan *tekstareista*, eikä viestejä lähetetä vaan ne *textataan*, *texmaillaan*, *viestaillaan* tai *faxataan*. (Kasesniemi—Rautiainen 2001: 142.) Perinteinen yhteisöllisyys, jossa ihmiset kokoontuivat konkreettisesti yhteen, on siis muuttanut muotoaan, mutta tarkoitus on pysynyt samana. Ihmiset eivät tunne itseään yksinäisiksi voidessaan kommunikoida samanhenkisten ihmisten kanssa – vaikka se tapahtuisikin vain matkapuhelimien välityksellä. (Kopomaa 2000: 119—122.) Ystävien välisessä "kännykkäsuhteessa" on usein olennaista reaaliaikaisuus: asiat voi kertoa juuri silloin kun ne tapahtuvat. Juuri tällainen samassa rytmisessä eläminen on olennaista uudelle yhteisöllisyydelle. Matkapuhelimella voi myös saada helposti varmistuksen siitä, että ystävä tai perheenjäsen on kunnossa – se siis mahdollistaa reaaliaikaisen kontrollin (Mäenpää 2000: 136).

2.2. Suomen kielen säilyminen

Uusmedia, radio ja televisio ovat muuttaneet kieltä ja kielenkäyttötilanteita viimeisten 30 vuoden aikana runsaasti. Esimerkiksi julkisuutta ja yksityisyyttä ei

koeta enää samalla tavalla kuin ennen; julkinen ja yksityinen ovat lähentyneet huomattavasti. (Hiidenmaa 2003: 34.) Nykyisin lehdissä ja televisiossa käsitellään hyvinkin yksityisiä asioita eikä sitä pidetä enää samalla tavalla sopimattomana kuten aiemmin.

Maailman "kutistuminen" ja sitä kautta erityisesti englannin kielen vaikutus näkyy myös Suomessa. Ihmisten lisääntynyt Internetin käyttö sekä kymmenet ulkomaiset televisiokanavat synnyttävät suomeen jatkuvasti uusia sanoja ja sanontoja. Useimmat uudet ilmaukset tulevat englannista, eikä niille useinkaan ole valmista suomenkielistä vastinetta. Suomen kieltä pyritään kyllä kehittämään ja vastineita luodaan, mutta uusien sanojen luominen vie oman aikansa ja usein alkuperäinen sana on jo niin juurtunut arkipäiväiseen kielenkäyttöön, että kukaan ei käytä suomenkielistä vastinetta vaikka sellainen olisikin. Monesti varsinkin nuorten mielestä suomennokset saattavat kuulostaa kömpelöiltä, eivätkä he siksi halua käyttää niitä.

Pirjo Hiidenmaa (2003: 33, 34) toteaa: "Kielen eri järjestelmät – sanasto, taivutus ja lauserakenne, tyyli ja tekstikäytännöt, oikeinkirjoitus – muuttuvat eri tavoin. Oikeinkirjoitusta on tapana muuttaa tietoisin päätöksin. Tyyli ja tekstikäytännöt ovat kulttuurikysymyksiä, ja ne muuttuvat tietoisesti opetuksen ja harjaannuksen avulla, lisäksi ne muuttuvat samalla tavalla kuin muutkin makukysymykset, huomaamatta. Taivutus ja lauserakenteet muuttuvat hitaasti, usein muutokset kestävät vuosikymmeniä ja -satoja." Kielen tyyli voi siis muuttua melko nopeastikin kulttuurin muuttuessa ja monipuolistuessa, mutta suomen kielen peruspilarit, kuten taivutus ja lauserakenne, vaativat paljon aikaa muuttuakseen. On siis hyvin epätodennäköistä, että suomen kielen rakenteeseen tulisi mitään suuria muutoksia lähitulevaisuudessa.

Suomen kielestä ollaan muutenkin huolissaan. Suurimpina huolenaiheina koetaan oikeinkirjoituksen puuttuminen ja englannin kielen haitallinen vaikutus. Tällöin hyvän suomen kielen kriteerinä käytetään norminmukaista kirjakieltä, mutta ei oteta huomioon, että myös muunlainen kieli voi olla hyvää kieltä. Vaikka kieli poikkeaisikin kirjakielestä, se ei automaattisesti tarkoita, että kieli olisi huonoa. Kieltä tarkasteltaessa tulisikin muistaa, että se ei aina ole joko oikeaa tai väärää. Sama ilmaus voi toisessa yhteydessä olla täysin asianmukainen, toisessa sopimaton. Ajoittain syntyy myös muoti-ilmauksia, joita yleisesti paheksutaan, vaikka niiden

avulla usein mukaudutaan yhteisöön ja siinä käytettäviin ilmauksiin. (Hiidenmaa 2003: 28, 29.)

Kuten yhteiskunta ja ihmiset myös kieli muuttuu jatkuvasti, eikä muutosta kannatakaan yrittää välttää, sillä se on edellytys elämän jatkumiselle. Usein ihmiset vastustavat kielen muutosta, koska he pelkäävät oman äidinkieltensä puolesta. Kieli kuitenkin muuttuu väistämättä jonkin verran, vaikka se olisi toimivakin. Kielen muuttuminen ei kuitenkaan tarkoita kielen rappeutumista tai kuolemista; kieli vain pyrkii mukautumaan muuttuvaan maailmaan.

Ihmiset ilmaisevat omaa itseään kielenkäytöllään: heidän kielessään tulee siis näkyä heidän arvomaailmansa. Sanojen tarkoituksena ei ole vain viitata tavaroihin tai tapahtumiin; niillä myös luodaan tunnelmia ja mielikuvia. Sanojen tulee heijastella arvostusta, puhujan tietoisuutta, puhujan asemaa sekä eri puhujiin ja tilanteisiin sopivaa leikkimielisyyttä tai arvokkuutta. (Hiidenmaa 2003: 27.) Kaikilla ihmisillä on monia eri kielirekisterejä, joista he voivat aina valita tilanteeseen ja ihmisiin sopivan – onhan aivan luonnollista, että esimerkiksi perheenäiti puhuu eri tavalla lapsilleen kuin työtovereilleen. Tuula Uusi-Hallila toteaa, että nykyisin ihmisille on tärkeää olla yksilöllisiä, joten he tuovat persoonaansa esille myös kielessään. Viime vuosien kansainvälistyminen on saanut aikaan myös halun säilyttää edes osa kansallisista arvoista, ja suomen kielestä onkin tullut uudelleen kansallinen symboli. (Uusi-Hallila 2001: 81—83.) Suomen kielen puhujia on paljon, ja niin kauan kuin kieltä käytetään aktiivisesti, sen häviäminen on hyvin epätodennäköistä. Toki suomen kieli saa vaikutteita muista kielistä myös tulevaisuudessa, mutta sitä vastoin, että se heikentäisi omaa kieltämme, se saattaakin vahvistaa sitä.

2.3. Tekstiviestikieli

Perinteisesti tekstiviestin on ajateltu olevan täysin yksityinen, koska viestiä ei välitetä ääneen toisten kuullen (Kopomaa 2000: 61). TV-chateissa tekstiviesti on kuitenkin kaikkea muuta kuin yksityinen; senhän näkevät samanaikaisesti kaikki katsojat. On kuitenkin todettu, että ainakin nuorten yksityisten tekstiviestien sisältö on hyvin samankaltaista kuin TV-chateissakin. Tekstiviesteissä käytettävä kieli on usein niin sanottua uskieltä, jossa sekoittuvat suomen kielen ja vieraiden kielten sanat ja

ilmaukset. Tekstiviesti voi silloin näyttää esimerkiksi tältä: "*KIRSI! Do we start textailu? Anna.*" (Kasesniemi—Rautiainen 2001: 154, 180.) Suomalaisten nuorten kiinnostus vieraita kieliä kohtaan näkyikin hyvin heidän lähettämissään tekstiviesteissä. Nuoret käyttävät viesteissään paljon englantia varsinkin silloin, kun englanninkielinen ilmaus on suomenkielistä tiiviimpi. Kasesniemen haastateltavien mukaan myös voimakkaiden tunteiden ilmaiseminen on helpompaa vieraalla kielellä. Tämän vuoksi hellyydenosoitukset, hellittelynimet ja rakkaudenosoitukset ilmaistaankin useimmiten englanniksi. Myös useat tekstiviestikielen lyhenteet tulevat englannista, esimerkiksi *C U 2MORROW @ 9* 'see you tomorrow at nine' (suom. 'nähdään huomenna yhdeksältä'). (Kasesniemi 2003: 282.)

Tekstiviesteissä on tärkeää nasevuus ja lyhyys, joten jotta teksti olisi mahdollisimman sujuvaa, käyttäjän on hallittava lyhennelmätyyli. Lyhenteitäkään ei kuitenkaan voi käyttää rajattomasti, koska se saattaa vaarantaa sanoman perillemenon. Vaikka tekstiviestikommunikaatiossa ihmiset eivät näekään toisiaan, on silloinkin kyse keskustelusta ja kuten niin sanotussa normaalissa keskustelussa, myös tekstiviesteissä toisen ymmärtäminen on tärkeää. Jos keskustelukumppani joutuu useamman kerran tarkistamaan tai tarkentamaan toisen sanomisia, tekstiviestin nopeus ja kätevyys menettävät merkityksensä.

Viime vuosina on keskusteltu paljon siitä, vahingoittaako uusmedian kieli suomen kieltä. Lyhyitä lauseita suosivan sähköposti- ja tekstiviestikielen pelätään huonontavan ihmisten — erityisesti nuorten — kielioppitaitoja. Harva kielentutkija kuitenkaan on huolissaan. Opetushallituksen entinen pääjohtaja Jukka Sarjala toteaa, että tekstiviestit ja chateissa keskustelu luovat "uutta kulttuuria, uutta kansanperinnettä". Samalla myös kieli muuttuu entistä nopeammin. (Ylilehto 2000: 24.) Jyväskylän yliopiston professori Minna-Riitta Luukka huomauttaa *Spektri*-lehden haastattelussa, että chateissa ja tekstiviesteissä käytettävä kieli on ehkä vajavaista, mutta tilanteeseen ja ympäristöön sopivaa. Luukan mielestä kummallista olisi lähinnä se, jos kieli uusmedioissa olisi samanlaista kuin perinteisissä medioissa. (Ylilehto 2000: 25.)

Luukka käsittelee artikkelissaan *Sinulle on postia!* sähköpostikieltä, mutta monet sähköpostikielen piirteet sopivat myös tekstiviestikieleen. Kun tekstiä tuotetaan nopeasti, usein välimerkit ja isot alkukirjaimet unohtuvat ja teksti saattaa vaikuttaa sähkösanomatyylliseltä. Lukijat kuitenkin hyväksyvät tällaisen puutteellisen

kielen, koska tietty epätäydellisyys on jollain tavalla osa sähköposti- ja tekstiviestikieltä. Juuri tilanne, jossa viesti kirjoitetaan, tekee siitä sopivan ja hyväksyttävän. (Luukka 2000: 25, 28.) Tärkeintä ei olekaan perinteinen kielioppi ja välimerkit vaan viestin perillemeno.

Luukka toteaa, että "puheviestintätilanteille on tyypillistä vuorovaikutteisuus, kasvokkaisuus, spontaanius, arkipäiväisyys ja kielen toiminnallinen luonne". Kirjoitustilanteiden ominaisuuksiin sitä vastoin kuuluvat monologisuus, ei-kasvokkaisuus, suunnitelmallisuus, virallisuus ja kielen refleктоiva eli pohtiva luonne. (Luukka 2000: 25.) Tekstiviestikeskustelu nähdään periaatteessa kirjoitus-tilanteena, mutta sillä on myös paljon puheviestintätilanteen ominaisuuksia; ei voi siis puhua puhtaasta kirjoituksesta. Jos kirjoittaja haluaa korottaa ääntään tai korostaa jotain tiettyä sanaa, hän käyttää isoja kirjaimia. Painokkaan sanonnan hän voi ilmaista isoilla alkukirjaimilla (*Tosi Typerää Hei*) ja erilaisia sävyjä vokaalien venytyksillä (*kamooooon, ihaaaanaaa*). Luukan mukaan sähköpostikielessä käytetään sarjakuvakielestä tuttuja huudahduksia ja kirjainyhdistelmiä, esimerkiksi *auts, heh heh, argghh, blääh* ja *zzzz*. Tällaiset ilmaukset ovat löytäneet tiensä myös TV-chateihin.

3. LYHENTEET

3.1. Lyhenteet teksteissä

Lyhenteitä käytetään yhä enemmän erilaisissa teksteissä, mutta niiden käyttö on usein melko kirjavaa ja epäjohdonmukaista. Kielioppaissa kehoitetaan välttämään lyhenteitä mahdollisuuksien mukaan, jotta pystyttäisiin tuottamaan kieliasultaan mahdollisimman sujuvaa tekstiä. On selvää, että mitä vähemmän tekstissä on lyhenteitä, sitä yhtenäisemmältä se näyttää. Sanomalehtiteksteissä ja muissakin asiateksteissä on toki hyväksyttävää käyttää lyhenteitä tilan säästämiseksi; tällaisia tavallisimpia lyhenteitä ovat esimerkiksi *mm.* 'muun muassa', *jne.* 'ja niin edelleen', *ts.* 'toisin sanoen' sekä numeroiden yhteydessä käytetyt mittayksiköiden lyhenteet. Täysin tarpeettomia lyhenteitä ovat merkitykseltään pronominia vastaavat *ao.* 'asianomainen', *em.* 'edellä mainittu', *po.* 'puheena oleva', *ko.* 'kyseessä oleva' ja *vm.* 'viimeksi mainittu'. Tämänkaltaiset lyhenteet on usein helppo korvata muilla ilmauksilla. Asiateksteistä poiketen kaunokirjallisuudessa lyhenteiden käyttö on hyvin harvinaista. (Itkonen 2000: 35.)

Tekstiviestikieli on lähellä nuorten puhekieltä. Se poikkeaa täysin kaikesta muusta kirjoitetusta tekstistä, eikä siinä noudateta yleiskielen normeja. Tiiviissä tekstiviestikielessä lyhentäminen on usein käytännön sanelemaa, koska tilaa on yksinkertaisesti vähän. Sanottavaa on paljon, joten silloin käytetään hyväksi esimerkiksi puhekielisyyksiä ja lyhenteitä – joko virallisia tai omia. Toisaalta myös kiire ja elämän yleinen nopeatempoisuus vaikuttavat kielen lyhentymiseen ja lyhentämiseen.

Television chatkeskusteluille onkin ominaista viestien lyhyys: ihmiset pakotetaan tiivistämään tekstinsä 160 merkkiin. Suomen kieli ei kuitenkaan ole soveliaain kirjoitettaessa lyhyitä ja tiiviitä tekstejä: esimerkiksi sijamuodot, verbien persoonataivutus sekä kaksoisvokaalit ja -konsonantit pidentävät sanoja. Tiiviisti — ja samalla ymmärrettävästi — kirjoittaminen onkin suurempi haaste suomea kuin esimerkiksi englantia käyttävälle.

Lyhentämistä ei kuitenkaan aina tehdä lyhentämisen vuoksi; se voi vain olla tapa kirjoittaa. Usein kirjoittaja käyttää tekstissään lyhenteitä, vaikka olisi tilaa käyttää kokonaisia sanoja. Tekstiviestejä tutkittaessa on lähes mahdotonta sanoa,

onko kirjoittaja lyhentänyt tekstiään lyhentämisen vuoksi vai esimerkiksi ainoastaan säästääkseen tilaa ja aikaa. Monesti myös kuvitellaan, että englannin käyttö automaattisesti lyhentää tekstiä. Näin ei kuitenkaan aina ole — joskus suomenkielinen sana olisikin lyhyempi vaihtoehto. Tekstin liiallinen lyhentäminen tai väärin lyhenteiden käyttö saattaa aiheuttaa ongelmia ja pahojakin väärinkäsityksiä. Tekstin ymmärrettävyys voi kärsiä, jos keskustelija käyttää perinteistä lyhennettä, mutta uudessa merkityksessä. Tällaisessa tilanteessa keskustelija ottaa tietoisesti riskin, koska hän ei voi olla varma miten toiset keskustelijat hänen viestiinsä suhtautuvat.

3.2. Vakiintuneet lyhenteet

Norminmukaisia eli vakiintuneita lyhenteitä käytetään chateissa melko paljon. Lyhenteet jaetaan kolmeen ryhmään: loppulyhenteet, sisälyhenteet ja sisäloppulyhenteet.

Loppulyhenteet ovat lyhenteitä, 'jotka on lyhennetty sanan lopusta niin, että lyhenteessä on viimeisenä sanan ensimmäisen, toisen tai joskus kolmannen tavun konsonantti' (Itkonen 2000: 30). Yleisin loppulyhenne aineistossani on *t*, jolla viestin sisällöstä riippuen tarkoitetaan joko 'terveisin' tai 'toivottaa'. Tämä lyhenne on yleensä viestissä aina, jos siinä on lähettäjän nimi tai nimimerkki. Lyhenteen ulkoasu vaihtelee paljon: lyhenne voi olla joko pieni tai iso kirjain, kirjaimen perässä voi olla joko piste tai kaksoispiste tai ei mitään välimerkkiä, esimerkiksi *t*, *T*, *t.*, *T.*, *t:* tai *T:*. Kirjoitusasu ei kuitenkaan vaikuta lyhenteen merkitykseen.

Oisko roista seuraa komealle 72(ei ikä) *t*. Jake (SubChat 2003)

Keravalla mitään naisia *T*:oikeesti hyvän näkönen mies. Kerro toiveesi (SubChat 2003)

VEXI: Viivi lopetan tämän pelleilyn RAKASTAN sinua ja pyydän sinulta ANTEEKSI kun kiusasin sinua. Näin sinusta kauniin unen viimeyönä. *T*. Vexi (4deitti 2004)

Joskus viestissä käytetään myös pidempää lyhennettä *terv*, *terv*. tai *TERV.*, jolloin sillä tarkoitetaan 'terveisin'.

Motkottakaa siitä päättäjiä perintövero säilyy valtio saa ja tarttee nämäkin rahat ei vero poistu ei pidä toiveita antaa *terv* lähetti (MTV3 Chat 2005)

Viikonpäivät lyhennetään poikkeuksellisesti niin, että lyhenteet ovat vokaali-loppuisia: *su*, *ma*, *ti*, *ke*, *to*, *pe* ja *la*. Nämä lyhenteet eivät rajoitu vain tekstiviestikieleen vaan niitä käytetään muussakin kielessä, esimerkiksi taulukoissa. (Itkonen 2000: 30.)

Minä olen menossa *la* turun setan pippaloihin klubille, tule sinäkin! :) -n- (MTV3 Chat 2005)

Vuotiaista tarkoitettavaa lyhennettä *v*. käytetään paljon TV-chateissa. Lyhenteet *v* 'vuosi, vuotta' ja *v*. 'vuonna, vuosina; -vuotias' menevät kuitenkin helposti sekaisin, ja tästä syystä hyvin usein näkeekin *v*-lyhenteen siellä missä pitäisi olla *v*. ja päinvastoin. Jopa samassa viestissä on voitu käyttää sekä pisteellistä että pisteetöntä lyhennettä. Ymmärtämisen kannalta tällä ei kuitenkaan ole merkitystä, sillä viimeistään konteksti paljastaa oikean merkityksen.

BURT: 42*v*. Nallekarhu turust etsii n. 38-48*v* naista tekntailu ym. juttu seuraa ! (4deitti 2004)

Jousiman: 30*v* sinkkumies oulusta etsii naista. jospa näin tärppäis (4deitti 2004)

Lyhenne *P.S.* tai *PS* 'jälkikirjoitus' (lat. *post scriptum*) on paljon käytetty ja kaikille tuttu, mutta harvoin kirjoitettu norminmukaisesti. Jälkikirjoituksen lyhenne on televisiochateissa useimmiten *ps.* tai *Ps.*. Kuten *vuotias*-sanon yhteydessä, eivät tässäkin kirjoitusasun vaihtelut silti vaikeuta ymmärtämistä.

-Hanna-Koitahan jaksaa valvoa ja myös virkeänä töissä olla. Mä meinasin pistää nyt nukkumaan joten öitä. M24 *ps*:ole pohjoisesta. (SubChat 2003)

Huijaus. Kaikki mainokset joissa tuotetta sanotaan uusiksi.
PS. kunnan tuning miehillä vanteet pysyy paikallaan ja auto
 Pyörii ympäri. (MTV3 Chat 2005)

Yhdyssanoista muodostetaan esimerkiksi seuraavanlaisia loppulyhenteitä: *yliopp.* 'ylioppilas', *nimim.* 'nimimerkki', *tilap.* 'tilapäinen', *maanvilj.* 'maanviljelijä' ja *esim.* 'esimerkki, esimerkiksi'. Aineistossani näistä lyhenteistä esiintyy vain *esim.*. (Itkonen 2000: 31.)

Köyhät köyhtyy koska ne ei keskity omaan tekemiseensä, vaan muiden vikojen ja virheiden etsimiseen, sekä VALITTAMISEEN. maksaisin mielelläni *esim.* 60% veroja (MTV3 Chat 2005)

Kisa tän chatin sensuuri. Kyllä kaikki herjaukset voi kyllä poistaa mutta miks ei sallita asiallista keskustelua *esim.* huumeista (MTV3 Chat 2005)

Sisälyhenteitä ovat lyhenteet, jotka on lyhennetty sanan sisästä. Ne ovat aina pisteettömiä. (Itkonen 2000: 30, 31.) Näitä lyhenteitä aineistossani edustavat *nro* 'numero', *nti* 'neiti', *pvä* 'päivä', *Hki* 'Helsinki', *Roi* 'Rovaniemi' ja *Tre* 'Tampere'. Kaupunkien nimien lyhenteitä käytetään myös yleiskielessä muun muassa aikatauluissa ja osoitteissa.

HKI35: PARIEN SEURAA. TXT PRIVANA. (4deitti 2004)

NYT ROIN PORUKKA PETIIN. JOKA SORKKA. (SubChat 2003)

ANJA, NRO HUKASSA, OLEN KYLLÄ NURKILLA (MTV3 Chat 2005)

titi: vastauxia tuli,mut kukaan ei laittanu *nroa* mukaan!t.n-65 (4deitti 2004)

BAMBI66: KP,No,mä luen myöhemmin sit kato kuolinilmoitukset,mä kuule vähä luulen ettei niit voi tilata erikseen, hähä!Ja pväl sit loput lehdestä luen. Kiitti kahvist! (4deitti 2004)

bitch: Löytyiskö alta 29v., trendikästä, pörröpäistä, poikamaista kundia?! Söpö ja tatskattu, villi(kin) *nti*, 22/161/51 kaipailisi seuraa. Ei pelkkää s-viestiä. (4deitti 2004)

Lyhenteitä, jotka on muodostettu lyhentämällä sanaa sekä sen sisästä että sen lopusta, kutsutaan **sisä-loppulyhenteiksi**. Tällaisia lyhenteitä ovat muun muassa *ks.* 'katso', *lk.* 'luokka', *mrd.* 'miljardi(a)', *ltn.* 'luutnantti' ja *vrt.* 'vertaa'. Sisä-loppulyhenteiden jälkeen tulee piste, poikkeuksena mitta- ja rahayksiköiden lyhenteet kuten *hb* 'hemoglobiini', *ltk* 'laatikko(a)', *rpl* 'rupla(a)' ja *kpl* 'kappale(tta)'. (Itkonen 2000: 31.) Aineistostani tähän ryhmään kuuluvat kaupunkien nimien lyhenteet *Hml* 'Hämeenlinna', *Jkl* 'Jyväskylä' ja *Lpr* 'Lappeenranta'. Kaupunkien nimet lyhennetään usein, ja yleensä niistä käytetään edellä mainitsemiani vakiintuneita lyhenteitä. Vaikka kaupunkien lyhenteiden norminmukainen kirjoitusasu onkin samanlainen kuin erisnimillä yleensä, chateissa käytetään paljon myös "versaaliversioita" eli lyhenteet kirjoitetaan kokonaan isoilla kirjaimilla.

Fred32: Seuraa vapaalle miehelle *LPR*:n lähistöltä (4deitti 2004)

Nimetön: chat etsin sinua luotettava yhden miehen
nainen, n. 160cm, siro söpöliini. Itse 166cm.
Katseenkestävä luotettava kotona viihtyvä mies. Asun
Hml:ssa (4deitti 2004)

bitch: Liian villi nukkuakseni edes. . . Ajatukset taisi jäädä
keskiviikkon yhden illan jutuun. *Jkl*:n suuntaan
terkkuja vain. . . (4deitti 2004)

Valhalla -*vrt* raamatun eden (puutarha, paljon vihreää) Muna
oli ennen kanaa. Dinotkin muni. Kukaan ei sano pitikö olla
kananmuna... (MTV3 Chat 2005)

Veren *hg* 198. Enpä mene jatkotutkimuksiin kun haukutaan.
Menköön mahd. Liutushoidotkin yht.kunn maksettavaksi [Kirjoittaja
tarkoittanee *hb*:tä eli hemoglobiinia.] (MTV3 Chat 2005)

Joidenkin viestien lopussa on lyhenne *tv*. 'toivottaa'. Kirjoitusasuna voi olla pienet tai isot kirjaimet, kirjainten perässä voi olla joko piste tai kaksoispiste tai ei mitään välimerkkiä, esimerkiksi *tv*, *TV*, *tv.*, *TV.*, *tv:* tai *TV:*. Yleisestä käytännöstä poiketen lyhennettä käytetään televisiochatissa tarkoittamaan myös 'terveisin'.

Nimetön: MÄ IHMETTELEN, ETTÄ EN OLE NÄHNYT
TEIJAA JA JARIA, MUITA. HYVÄÄ YÖTÄ... *TV*.
LEENA (4deitti 2004)

Myös sanaliitoista muodostetut lyhenteet ovat sisä-loppulyhenteitä. Näissä lyhenteissä sanojen rajoja ei kuitenkaan merkitä. Tällaisia lyhenteitä ovat muun muassa *yms.* 'ynnä muuta sellaista', *ts.* 'toisin sanoen', *tk.* 'tämän kuun; tätä kuuta' ja *aaa.* 'ennen ajanlaskun alkua'. (Itkonen 2000: 31, 32.) Aineistossani näitä lyhenteitä ovat esimerkiksi *mm.* 'muun muassa', *ym.* 'ynnä muuta', *jne.* 'ja niin edelleen' ja *tms.* 'tai muuta sellaista'.

Bermudan kolmiossa EI MITÄÄN ihmeellistä, selitetty jo lukion mantsantunnilla. Voimakasta magnetismia *jne.* Ei toimi laitteet -> eksyminen, karilleajo *jne...* (MTV3 Chat 2005)

Jos perii vaikka jonkun suvussa kulkeneen kalliin asunnon/huvilan *tms.* Joka on tavallaan pakko ottaa vastaan, ni kiva sellasest maksaa kymmeniä tuhansia veroo (MTV3 Chat 2005)

On ruoka-, sähkö- *ym.* laskuissa 22 % alv vaikka nekin palkkarahoilla maksetaan eli kertaalleen verotetulla rahalla! (MTV3 Chat 2005)

Myös yhdyssanasta *vuosimalli* on muodostettu sisä-loppulyhenne *vm.* 'vuosimalli(a)'. TV-chatissa lyhenteellä *vm.* viitataan kirjoittajan syntymävuoteen eli sillä ilmaistaan kirjoittajan ikä. Tällaisten lyhenteiden käyttö on varmasti suurelta osin tapa eikä ehkä niinkään pyrkimys lyhentää tekstiä. Tuskin keskustelijat useinkaan ajattelevat käyttävänsä lyhennettä, koska sen käyttö tulee niin sanotusti selkäytimestä. Kun ihminen on tottunut käyttämään tiettyjä lyhenteitä tietyissä tekstin kohdissa, tekstin kontekstilla ei ole niinkään suurta merkitystä.

Onko lahdesta mukavaa naista hereillä? T.Mies
vm-66 (SubChat 2003)

titi: mulle seuraa?löytyiskö?*vm.-65* n.ps.txt.numban
kera (4deitti 2004)

Chateissa käytetään jonkin verran myös isokirjain- eli suuraakkoslyhenteitä. Isokirjainlyhenteet muodostetaan yhdyssanoista ja sanaliitoista kahden tai useamman kirjaimen avulla ja ne ovat yleensä pisteettömiä. Lyhenteissä esiintyy sekä loppuettä sisä-loppulyhenteitä: *HS* 'Helsingin Sanomat', *MM* 'maailmanmestaruus' ja *TPS* 'Turun Palloseura'.

Joku on vähän 'jäljessä'.. KÄRPÄT voitti jo runkosarjan, ja nöyryytti TPS:n 7-0!!:-) (MTV3 Chat 2005)

Televisiochateissa esiintyy myös lyhenteisiin rinnastuvia **symboleja**, joita käytetään ainoastaan numeroiden yhteydessä, mutta näiden osuus on hyvin pieni. Aineistossani näistä esiintyy vain % 'prosentti(a)'. Chateissa numeron ja prosenttisympolin välistä jää norminmukainen välilyönti usein pois. Symboleihin kuuluu myös *ja*-sanaa tarkoittava &-merkki, joka tulee latinan sanasta *et*.

Palkasta veroa 99%, eikä valiteta, se on etuoikeus. Olkaa sitten ilman palkkaa. (MTV3 Chat 2005)

Moi Miika & muut ja kevään odotusta. :) Onko muuten muillakin stadin alueella Elisän laajakaista "down"? Hyvä kisakysymys, vastailen pian. -Kurvitar, Hki (MTV3 Chat 2005)

3.3. Tilapäiset lyhenteet

Aineistossani on myös joitakin keskustelijoiden itse keksimiä lyhenteitä tai lyhenteitä, joita käytetään yleisesti, mutta jotka eivät ole norminmukaisia. Esimerkiksi perinteisestä vuotta tarkoittavasta loppulyhenteestä *v* oli muokattu lyhenteet *vee*, *w* ja *wee* tarkoittamaan 'vuotiasta'. *Jotain*-sana oli lyhennetty sanan sisästä muotoon *jtn*. Sanat *tekstaa*, *teksti* ja *viikonloppu* oli lyhennetty sekä sanan sisästä että lopusta muotoihin *txt* ja *vkl*.

Tere. Olen 17*vee* ja mulla on kaksi lasta 4*v*. Ja 2*v*. Terv. Sanna (MTV3 Chat 2002)

KATE4: Olisko alle 20*wee* jätkiä yksinäiselle tytölle??entä onko myös muita masennuksesta kärsiviä?? (4deitti 2004)

zapotek: Seuraa 24 *v* miehelle. Ei siis mikään miehen alku. Naiset 20-25 *w* näppäilkää viestejä. (4deitti 2004)

Bayman77: Moi! Tässä olis 26-*v* mies Tre:lta. 191/82,tummat hiukset,vihreät silmät. Löytyisikö mukavaa neitoa vaikka *txt*-seuraksi tai *jtn*..? *Txt!* (4deitti 2004)

AOJ: 38 luotettava ja uskollinen *vk*-isä hakee nais-seuraa arkeen ja juhlaan 09 alue (4deitti 2004)

Joskus yrittäessään lyhentää tekstiään kirjoittaja saattaa huomaamattaan itse asiassa pidentää sitä. Seuraavassa esimerkissä on kirjoitettu lukusanan 2 perään vielä päätte-*si*, joka tässä tapauksessa on aivan turha. Toisessa esimerkissä ikäraajat, siis ääriarvo-ilmaukset, on merkitty sekä yhdysviivalla että kahdella pisteellä, vaikka yhdysviiva olisi riittänyt. Viimeisessä esimerkissä tekstailu-sanan *ks*-yhtymä on haluttu korvata *x*:llä, mutta *k*-kirjain on ilmeisesti epähuomiossa jäänyt sanaan, koska se on *x*:n jäljessä.

ILONA LUE TÄÄ PLEES!!Tunteex joku kahta ihanaa poikaa Raumalta...? Nimet ois Hese <3 ja Emu <3! Vastatkaa PLEES jos tiedätte mist ne sais kiinni!!! T: 2*si* rakastunutta (MTV3 Chat 2002)

O.G: TYTÖT/women's ottaa yhteyttä 29 kundiin ,kovia koettu parannetaan world,be 18-..40 ! (4deitti 2004)

BURT: 42v. Nallekarhu turust etsii n. 38-48v naista *text*tailu ym. Juttu seuraa ! (4deitti 2004)

Joskus keskustelijat yrittävät olla mahdollisimman taloudellisia ja mahduttaa yhteen viestiin kaiken sanomisen arvoisen, ja silloin viesteistä saattaa tulla hyvinkin vaikeaselkoisia, ja viestin lukija joutuu todella pohtimaan, mitä kirjoittaja on halunnut sanoa. Kun viestin vaikeaselkoisuuteen lisää vielä sen, että viesti saattaa olla ruudussa vain pienen hetken, huomaa, että viestin taloudellisuus on mennyt sen ymmärrettävyyden edelle.

Perintövero suu ri vääröys.se mein.jo saada pois,mut kaik käy hit.suomes ään.niit.jotka siih.puuttuvat.[Perintövero on suuri vääröys, se meinattiin jo saada pois, mutta kaikki käy hitaasti Suomessa. Äänestetään niitä, jotka siihen puuttuvat.] (MTV3 Chat 2005)

EERO ANT KOSK ITS EN KUN MAAL.OLIN HETK HUP?JOS ET RAKAST MUA,NII ANT OL.HAL RAK, LÄH.SIT ET MUL SUON.OLE SATUS KANS.JATK ELÄM ILM S.ANJA [Eero anteeksi koska itse en kun (olen) maalainen / maalla. Olin hetken hupi? Jos et rakasta minua, niin antaa olla. Haluan rakkautta, lähinnä sitä et minulle suonut. Ole Satusi kanssa. Jatkan elämäni ilman sinua. Anja.] (MTV3 Chat 2005)

Kuten esimerkeistä huomaa, viestien ymmärtäminen saattaa joskus olla todella vaikeaa ja onkin melko mahdotonta tietää varmasti, mitä viestin kirjoittaja on tarkoittanut. Kirjoittajien käyttämät lyhenteet eivät ole minkään sääntöjen mukaisia, joten jokainen viestin lukija voi tulkita viestin eri tavalla. Esimerkkeihin liittämäni selvennykset ovatkin vain ehdotuksia, eivät välttämättä kirjoittajan alkuperäisen ajatuksen mukaisia.

3.4. Numeraali-ilmaukset

Numeraaleja käytetään televisiochateissa paljon, koska ne säästävät tilaa ja niiden käyttö on luontevaa. Numeraaleilla ilmaistaan monia asioita: ikää, syntymävuotta, rahamääriä, etäisyyksiä, telealueita ja niin edelleen, siis samanlaisia asioita kuin tavallisessakin tekstissä. Hyvin tyypillistä on, että esimerkiksi oma syntymävuosi ilmoitetaan vuosiluvun kahdella viimeisellä numerolla ja useimmiten luvun edellä on lyhenne *vm.* 'vuosimalli(a)'.

Kannattaako enää edes yrittää nukahtaa, jos herätys 7.30? Vai väsyttääkö parin tunnin unet vain lisää. :/ (SubChat 2003)

Mee sä vaan elokuussa.Ruisrock on 8-10.7. T. Järkkäri (MTV3 Chat 2005)

Lioness-74: Kivoja, fiksuja, ihania ja vapaita miehiä kuulolla? Mielellään eteläinen 016-alue tai pohjoinen 08-alue. Olen nätti, fiksu ja vapaa 29v. nainen. =) (4deitti 2004)

Englanninkieliset numeraali-ilmaukset, joissa käytetään kirjaimien sijasta numeroita, puuttuivat aineistostani lähes täysin. Odotin etukäteen, että niitä olisi ollut runsaasti, mutta tutkimuksessani havaitsin, että niitä esiintyi hyvin vähän. Aineistossa on numeraali-ilmauksia, joissa numero englanniksi äännettynä ilmaisee muuta kuin kirjoitusasu tarkoittaa. Esimerkiksi *u*-kirjain ääntyy englannissa samoin kuin *you* [ju:], lukusana *two*/2 'kaksi' vastaavasti samalla tavalla kuin *too* [tu:] tai *to* [tu:], ja lukusana *four*/4 'neljä' vastaa äännettynä sanoja *for* [f:?*] tai *fore* [f:?*]. Kielenkäyttäjän pitää siis osata englantia, jotta voi käyttää ja ylipäätään ymmärtää tällaisia ilmauksia.

TXT2ME 'text to me' [tekstaa / lähetä tekstiviesti minulle]

U2 'you too' [sinä myös]

4U 'for you' [sinulle]

4-ever 'forever' [aina, ikuisesti, loputtomasti]

BE4 'before' [aikaisemmin, ennen]

NO1 'no one' [ei kukaan]

4. OIKEAKIELISYYSSTANDARDIEN MUUTOKSET

Yleensä teksteissä pyritään mahdollisimman oikeakieliseen ilmaisuun, mutta joskus sääntöjä rikotaan myös tahallisesti. Useimmiten tällä halutaan herättää huomiota tai tavoitella erikoisuutta. Monet mainostekstit ovat hyviä esimerkkejä tällaisesta kielen epäsäännönmukaisesta käytöstä. Mainosteksteissä tärkeintä ei ole oikeakielisyys vaan se, että ihminen saadaan kiinnostumaan tuotteesta. Mainosten kieli on kyllä luettavaa ja ymmärrettävää, mutta kielellä leikitellään. Esimerkiksi pankki voi mainostaa palvelujaan lauseella "Sijoita WAPaasti Solossa." (WAP-puhelimella voi hoitaa pankkiasioita) tai panimo siideriään *Fizziniekka*-sanalla (Fizz-merkkinen siideri ja vitsiniekka-sana on yhdistetty). Räsänen mukaan tällaiset ilmaukset ovat nykysuomen niin sanottuja "mainÅstxtjä" eli mainostekstejä. (Räsänen 2002: 151.)

4.1. Välilyönnit

Myös televisiochateissa oikeinkirjoituksen standardeja rikotaan tahallisesti. Viesteistä voidaan jättää esimerkiksi välilyönnit kokonaan pois. Jos kirjoittaja päättää kirjoittaa tekstinsä ilman välilyönnejä, hän usein aloittaa uuden sanan isolla kirjaimella, jotta se erottuisi edellisestä sanasta.

Kukasäoot (MTV3 Chat 2005)

n00b: -85"Poika"EtsiiSseuraa.OmallaKokeneisuudellas
iTaiUlkonäölläEiMitnVäliä,KunhanOletItseTyytyväinen
.Olen188/86,Vaalea,Pitkätukka.TutustutaanNytEnsin.0
5Alue. (4deitti 2004)

Varsinkin nopeatempoisissa chateissa on tärkeää, että viestin ehtii lukea ja jos viesti on kirjoitettu joko kokonaan pienillä tai suurilla kirjaimilla kokonaan yhteen, on sitä lähes mahdotonta lukea – varsinkaan nopeasti. Toinen tapa välttää välilyönnejä on kirjoittaa joka toinen sana pienillä ja joka toinen sana isoilla kirjaimilla. On myös hyvin yleistä, että välimerkkien jälkeen ei jätetä väliä vaan seuraava sana tai lause alkaa heti välimerkin – useimmiten pisteen tai pilkun – jälkeen.

Kaikki uskonnot perustuvat vallan käyttöön. Aikanaan hallittu kansaa pelottelemalla epäuskosta. Pysyvät paremmin kurissa ja herran nuhteessa. Hinduista en tiä. (MTV3 Chat 2005)

Ota rennosti, mul on kuningaspython, lopetti pirulainen syömisen ei hyvä stressaa tyttöä, ku lämpötilat heittelee T. Aavikkohiiren syvä uni. (MTV3 Chat 2005)

murunen83: tahtoo kovasti jonku ihanan hassun miehen, joka pelastais mun illan.. sellanen 20-28vee hupsuttelija, joka on hirmu kiva ja söpö:) löytyyhän? Itse n20 06-area (4deitti 2004)

FILOSOFI: TIINU en NÄ Enyt TELKKARIA mut
TEINKAI VIRHEEN deitin
IÄNMÄÄRITYKSESSÄ, siis 35+ NAISET viestejä
NUMERON keräM48 (4deitti 2004)

4.2. Välimerkit

Viesteistä voidaan jättää myös oikeinkirjoitusstandardien mukaiset välimerkit pois. Jos välimerkkejä ei käytetä, tekstin ja lauseiden rakennetta voi olla hankala hahmottaa. Joskus voi olla toki niinkin, että kirjoittaja ei koe hallitsevansa välimerkkejä ja tästä syystä jättää ne pois tekstistään.

Motkottakaa siitä päättäjiä perintövero säilyy valtio saa ja tarttee nämäkin rahat ei vero poistu ei pidä toiveita antaa terv lähetti (MTV3 Chat 2005)

Kyllä valtiolta rahaa löytyi kun piti palkata ministereille kalliita apulaisia (MTV3 Chat 2005)

Eräs mielenkiintoinen piirre oikeinkirjoituksessa on se, että normaalin kolmen pisteen asemesta käytetäänkin vain kahta. Oletuksena kai on, että ihminen assosioi kaksi pistettä lähemmäs kolmea kuin yhtä pistettä. Kirjoittaja voi siis korvata kolme pistettä kahdella pisteellä ja olettaa, että lukijat ymmärtävät mitä hän on tarkoittanut.

Sinä jos sydän säpäleinä.. Jos antaisit sen elämäs miehen päättää.. Omast mielest voit olla tosi beibe, mut ehkä se löysi paremman! Ärsyttää tommonen vinkuminen. (SubChat 2003)

Minä olen 19..ja kuinkas vanha itse olet? -mira- (SubChat 2003)

Kahden pisteen käyttö voi tietenkin olla vain kirjoitusvirhe; kirjoittaja on vahingossa merkinnyt viestiin kaksi pistettä yhden tai kolmen sijaan.

4.3. Yhdyssanat

Keskustelijoilla on myös vaikeuksia kirjoittaa yhdyssanat oikein. Tutuimmatkin yhdyssanat kirjoitetaan erilleen, esimerkiksi *väkivalta*-sana kirjoitetaan *väki valta*. Erilleen kirjoittamisella teksti pitenee, mutta ehkä keskustelija kokee, että tekstiä on helpompi lukea, jos siinä ei ole pitkiä yhdyssanoja.

Nimetön: CHAT ONKO TÄÄLLÄ TAPSA-NIMISIÄ
MUITAKIN KUIN YKSI JOTKA OVAT PETTÄNEET
NAISTAAN JA KÄRSIVÄT *OMAN TUNNON*
TUSKIA. T. VAIN YKSI TAPSA (4deitti 2004)

Mousemikki: Se *laulaja porukka*, joka oli äsken
henkassa. Missä nyt.. (MTV3 Chat 2005)

Naisten oikeuksien *mielen osoitus* poliisi käytti *väki valtaa* ei
lapsilla ja naisil oikeuksii turkis. (MTV3 Chat 2005)

Onko mäntästä tai läheltä *nais seuraa* ?t:m23 (MTV3 2005)

Kaikki yhdyssanat eivät kuitenkaan ole kiistattomia. Tulkinnanvaraa on esimerkiksi genetiivialkuisilla yhdyssanoilla, joissa genetiivimuotoista substantiivia seuraa substantiivi. Näissä tapauksissa on täysin mahdollista, että yhdyssana kirjoitetaankin sanaliittona. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi *öljyntuonti* tai *öljyn tuonti* ja *kieltenopetus* tai *kielten opetus*. Oikea kirjoitusasu riippuu yleensä tilanteesta tai kontekstista. (Itkonen 2000: 27.)

4.4. Kirjaimet

Televisiochateissa on hyvin yleistä, että kirjaimia tai kirjainyhdistelmiä korvataan toisilla. Esimerkiksi *s* ja *ts* korvataan usein *z*:lla: *rulez* 'rules', *zekkaa* 'tsekkaa'.

Joskus s-kirjain saatetaan kuitenkin korvata myös *tz*-yhdistelmällä: *tzie* 'sie' ja *tzemmonen* 'semmonen'.

ABBA RULEZ (MTV3 Chat 2005)

KÄVITKÖ ZEKKAA POSTIN? PITÄS OLLA KIRJE MULT!
TIGER71:-) (MTV3 Chat 2005)

..*työntää cuonon cainaloon*..-Essi- :)) ..miuzta *tzie*
oot.enempi *tzemmonen*..Ciecura..-TAO- (MTV3 Chat 2005)

X:llä korvataan yleensä *ks*-yhtymä: *textaile* 'tekstaile', *tunteex* 'tunteeks', *onx* 'onks',
saanx 'saanks'.

Malli Hanna Tervalammi vieraax! Kertomaan
mallimaailmasta. (MTV3 Chat 2002)

tatskamisu: Ehtoota KP ! Ompas kaihia ilma tuol
ulkona :(*onnex* ei tarvii lähteä sinne just hätäseen
pystyy tupakil käymään :) (4deitti 2004)

Kirjainyhdistelmät *ku*, *kuu* ja *kkuu* korvataan usein *q*:lla: *tammiq* 'tammikuu', *qluu*
'kuuluu', *nuq* 'nukkuu', *ihq* 'ihku, ihana'.

Mietin täs et mitä mielt miika olet intin käyneistä naisista?
Tähän ku saan vastauksen ni lähen *nuq*.. (MTV3 Chat 2005)

Technicolourin Jimi on *ihq*! (MTV3 Chat 2005)

Mitä *qluu*? (MTV3 Chat 2005)

Onks se kesä*q* vai heinä*q*? (MTV3 Chat 2005)

Tällaisten suomen kielelle vierasperäisten kirjainten (*z*, *x*, *q*) käytöllä halutaan
useimmiten herättää huomiota ja ehkä saada tekstistä mielenkiintoisemman ja jollain
tavalla myös kansainvälisemmän näköistä.

Joistain viesteistä huomaa, että kirjoittaja on halunnut vain piristää sekä
itseään että keskustelukumppaneitaan hiukan elävämmällä tekstillä. Esimerkkeinä
tällaisesta ovat *j*-kirjaimen korvaaminen *y*:llä: *waryo* 'varjo' ja *k*:n *c*:llä: *catsoo*
'katsoo' ja *k*:n *g*:llä *terggui* 'terkkui, terkkuja, terveisiä'.

..eli Waryo..tseuraa..taaz nicittömänä..miten nyt..yuztiin
-Venla-?? -TAO- (MTV3 Chat 2005)

..*pitelee Nelyällä Tazzulla -Essi- ztä :))* ..WIATTOMIEN
NAIZTEN-PÄIWÄN DRUNO: "wähä täzä tyccäilin Ezzi, encä oo
Pezzi, ya illu-Tzica, waan Panda!! :)) -TAO [..*pitelee Neljällä Tassulla
Essistä :))* ..VIATTOMIEN NAISTEN-PÄIVÄN RUNO: "vähän tässä
tykkäilin Essi, enkä oo Pessi, ja illu-Sika, waan Panda!! :)) -TAO] (MTV3
Chat 2005)

Terggui mun ihanille
frendeille:Systalle.titsulle.bestikselle ni
tiinalle,tipulle,
judelle,pipsalle,moilaselle,tonille,2mak
elle,jokiselle,annille,seljalleT:LINDA (MTV3 Chat 2002)

Joskus esimerkkien kaltaisia viestejä voi olla vaikea lukea saati ymmärtää. Lukijan täytyykin ensin selvittää kirjoittajan käyttämä "koodi", jonka avulla hän voi selvittää viestin sisällön. Aina kirjoittajan ja lukijan ajatusmaailmat eivät kuitenkaan kohtaa ja viesti voi jäädä epäselväksi.

5. PUHEKIELISYYDET

Puhekieli ei ole ollut aina samanlaista kuin nykypäivänä, vaan se on muuttunut hyvinkin paljon vuosien kuluessa. 1800-luvun puolivälissä tyypillistä puhe-suomea olivat vanhat murteet, joiden rinnalle syntyi kirjakielinen julkipuhe-suomi 1800-luvun lopussa. Julkipuhe-suomi siirtyi jossain määrin myös suomenkielisen sivistyneistön kielenkäyttöön. Niin vanhoja murteita kuin julkipuhe-suomea pidettiin puhtaina kielimuotoina ja niitä arvostettiin. 1900-luvun taitteessa näiden kielimuotojen rinnalle alkoi kuitenkin ”kehittyä erilaisia kaupunkipuhekielen muotoja, joissa oli aineksia niin murteista kuin kirjakielestäkin”. Joskus eri puhekielen muodot ovat olleet hyvinkin kaukana toisistaan, koska erilaisella puhetyylillä on haluttu erottautua muista ihmisistä, säädyistä tai luokista. Nykyisin erot eivät kuitenkaan ole yhtä suuria, vaikka toki näitä on. Yleiskielistymisen myötä murteet ovat tulleet lähemmäksi kaupunkipuhekielen muotoja. (Paunonen 1989: 219.) Useita nykypuhekielen piirteitä, jotka poikkeavat yleiskielen normeista, on pidetty helsinkiläisyyksinä. Ne ovat kuitenkin kuuluneet jo moniin paikallismurteisiin, ja niiden laaja levikkialue selittää niiden säilymisen. (Mielikäinen 1989: 234.) Murteilla on siis aina ollut tärkeä rooli puhekielen synnyssä, ja usein puhekielessä onkin murteille tyypillisiä piirteitä.

Puhekielisyyksiä aineistossa on runsaasti, lähes jokaisessa viestissä on jokin puhekielisyyden piirre. Erityisesti sanat, jotka loppuvat *n*-kirjaimen tai *-ssA*-päätteeseen, lyhenevät hyvin usein.

5.1. Äänteiden kato

Leena Lahtinen on tutkinut *a:n* ja *ä:n* loppuheittoa Jyväskylän puhekielessä ja todennut, että loppuheitto on nuorten puheessa yleisempää kuin muun väestön. Heittymämuotojen käyttö kuuluneekin erityisesti nuorten kieleen. (Lahtinen 1981: 49.) Eteläsuomalaisissa murteissa *a:n* ja *ä:n* loppuheitto on yleinen ja sitä esiintyy erityisesti nuorten puhekielessä mielipiteenilmauksissa. (Mielikäinen 1984: 200, 202.) Aineistossani *a:n* ja *ä:n* loppuheittoa on hyvin paljon ja ainakin tämän otoksen perusteella ilmiö näyttää siis levinneen koko maahan. Kaikki keskustelijat eivät tosin

kerro asuin- tai kotipaikkaansa, joten levinneisyyttä ei voi täysin varmasti todeta.

Tääl on *näit* ihmeellisiä textailijoita..tietenkää mikää o mun syytä, kaikki sun syytä..pärjäilehän (MTV3 Chat 2005)

HEI LAPSET! ONK ROVANIEMEL *LUNT?*-MIES 40 SALOSTA. (SubChat 2003)

MAT79: Ei tunnu kovin *mukavalt* ku muija dumpppas just! Tarvii seuraa 24v mies. (4deitti 2004)

Jos jotakin sanamuotoa käytetään laajalla alueella, sen murteellisuus laimentuu eikä sitä pidetä enää murrepiirteenä vaan yleispuhekielisenä ilmauksena. Esimerkiksi eteläsuomalaisista murrepiirteistä *ia*, *iä* ja *ua*, *yä* -yhtymien pitkävokaaliset partitiivimuodot (*sellasii*, *kouluu*) ovat levinneet nuorten kieleen ja sitä kautta myös yleispuhekieleen. (Mielikäinen 1984: 199—203.) Aineistossani tätä piirrettä edustaa muun muassa *hyvii* 'hyviä', *unii* 'unia' ja *isoo* 'isoa'.

Niin ku ite kävin ja tosi isol osal miehist jotai vastaan.. *Hyvii* oit & kauniit *unii!* Koitas jaksaa valvoo.. (MTV3 Chat 2005)

negativen jonne aaron o tosi sode... By the way ostin just se cd:een luukutin sit ainaki pari *tuntii* :-> (MTV3 Chat 2005)

Kisa kaikki uskonnot on yhtä *isoo* huijausta (MTV3 Chat 2005)

Hyvin yleinen lyhentämiskeino televisiochateissa on sanan loppu-*n*:n jättäminen pois. Ilmiö on yleinen ainakin Helsingin puhekielessä (Paunonen 2000: 12). Televisiochateissa kyse saattaa kuitenkin olla myös tilan säästämisestä, koska sanat ymmärretään hyvin myös ilman loppu-*n*:ä.

Mikä viikonpäivä *tänää* muute on..? (MTV3 Chat 2005)

Listaa rakkaasi plussat ja miinukset. Jos miikkoja kaksi kolmannelta, niin *eiku* vaihtoon. (MTV3 Chat 2005)

Miks ei *kukaa* vastaa ©*#.M83 (SubChat 2003)

Puhuvan pään germaani viestis! Ei valvoja satu tietää mitä tarkoittaa *.. *jotai* tasoa julkaistaviin *viesteihi*.. (MTV3 Chat 2005)

Viesteissä on myös muita puhekielisyyksiä. Puheessa *d*-äänne jää helposti pois joistain sanoista, esimerkiksi *kaheksan* 'kahdeksan'. Tämä itämurteille tyypillinen *d*:n kato *ht*-yhtymässä näyttäisi levinneen nuorten puhekielessä varsinkin numeraaleissa eteläsuomalaiseen ja pääkaupunkiseudun puhekieleen. (Mielikäinen 1984: 196, 197.) Aineistossani piirre näkyy muun muassa sanoissa *yhe* 'yhden', *nukaha* 'nukahda', *viihyttiin* 'viihdyttiin' ja *Lahest* 'Lahesta; Lahdesta'.

Mä tunnen *yhen* Mikan, se o tosi söde! (MTV3 Chat 2005)

Älä ny Miika vaa *nukaha* sinne! (MTV3 Chat 2005)

Onks ketää *Lahest*?? (MTV3 Chat 2005)

Nukahin äsken ja *unohin* koko poski haavan ja raapaisin ruven irti ja kyllä sattuu. T.Yoiko (MTV3 Chat 2005)

5.2. Pikapuhemuodot

Pikapuhemuotoja käytetään televisiochateissa melko paljon. Vaikka pikapuhetta usein pidetään yleispuhekielenä, sillä on murretausta. Jotkin murteen piirteet säilyvät ja leviävät alkuperäisen alueen ulkopuolelle, jos levikkialue on laaja ja puhujia on paljon. Tällaisia piirteitä ovat muun muassa *minä*- ja *sinä*-pronomien lyhyet asut *mulla* 'minulla', *mun* 'minun', *mä(ä)* 'minä', *sul* 'sinulla' sekä verbien pikapuhemuodot *ei oo* 'ei ole', *ei tuu* 'ei tule', *ei mee* 'ei mene' ja *ei paa* 'ei pane', jotka ovat peräisin hämäläis- ja savolaismurteista. (Mielikäinen 1989: 235.)

Millanen bemu *sul* on? -mika- (MTV3 Chat 2005)

Kuule Miika. Toi häiskä tossa *sun* oikeella puolella on oikeesti tosi pelottava ja ahdistava. Onks sen ihan pakko olla siinä?
Tai no parempi *sun* vieressä ku *mun*. (MTV3 Chat 2005)

Huomenta.lähen *mun* KULTANI luo tänään ja oon viikon *mun*
KULTANI KANSSA JEAH. T:M38 (MTV3 Chat 2005)

Sellaiset pikapuhemuodot kuin *moon* 'mä oon, minä olen', *solli* 'se oli' ja *son* 'se on' ovat erittäin yleisiä puhekielessä, mutta aineistossani niitä ei ollut kovinkaan paljon.

Saattaa olla vaikeaa kirjoittaa puhekielistä tekstiä paperille – tai matkapuhelimen näyttöön – puhe on silloin tavallaan väärässä ympäristössä. Samasta syystä ihmisten on vaikea puhua kirjakieltä tavallisissa arkisissa tilanteissa.

Tzauu, MIIKA.,again :-)No mitä jäppinen muuta?
 Musta tuntuu,et *moon* rakastunu yhteen muijaan. ;-)
 Aapuvva?!t.ANA (MTV3 Chat 2005)

Samoin kuin pikapuhemuotojen kirjoittaminen myös niiden lukeminen vaatii erityistä keskittymistä, koska niitä näkee harvoin kirjoitetussa tekstissä – niihin ei siis yksinkertaisesti ole totuttu.

5.3. Paikannimet

Paikannimistä käytetään virallisten lyhenteiden lisäksi myös puhekielessä syntyneitä lyhyempiä ilmauksia kuten *Tixi* 'Tikkurila', *J-kylä* 'Jyväskylä', *Manse* 'Tampere', *stadi*, *Hesa* 'Helsinki', *Rollo* 'Rovaniemi' tai *Nykki* 'New York'. (Ks. myös lukua 3.2.)

Honda civic 1.6 dohc.7s o-100km/h.230
 huiput.. *Tixin* tyylein Honda.. Siinä teille bmw
 ym.Hörhöt!!muge ? (MTV3 Chat 2002)

Tunteeko kukaan Elkkiä *rollosta?* -banham- (SubChat 2003)

Moi sinä juontaja Miika. Ekan kerran katon ja piristyin. Kiitos sulle. T. Janne *J-kylästä*. (MTV3 Chat 2005)

CUSHITIC: 26v ulkomaalainen mies sen oikein
 nainen 18-32v mukavista iloisesta luotetavista naisesta
 asun *Hesassa* (4deitti 2004)

HUOMENTA VALVOMOON ja TEINI-IDOLS MIIKA! :-) Siis jos
 joku tyyppi muuttaa *stadista manseen*, on sil pakko olla jotain
 feelua takanapäin, vai?Muuttaisix itse? -stella- (MTV3 Chat 2005)

Pallon maksaa viikon loma *nykkiin?* (MTV3 Chat 2005)

5.4. Johdokset

Televisiochatissa käytetään paljon slangisanoja, joiden alkuperä on ns. Stadin slangissa. Useimmiten uudet slangisanat muodostetaan johtimilla, joilla ei kuitenkaan aina ole selvää merkityso pillista tehtävää (Paunonen 2000: 25). Aineistossani yleisimmät johtimet olivat *-Ari* ja *-is*. Joskus *-Ari*-johtimen asemesta käytetään kuitenkin *-kkAri*-ainesta, kuten sanoissa *järkkäri* ja *työkkäri*. Aineistossani *Hesari* tarkoitti yleensä 'Helsingin Sanomia', mutta Paunosen mukaan *Hesarilla* voidaan tarkoittaa myös paikannimeä 'Helsinki' tai 'Helsinginkatu' tai erisnimeä 'Helsinki Club'. *Järkkärillä* viitattiin aineistossani 'järjestysmieheen', mutta *järkkäri* voi olla myös 'järjestäjä koulussa', 'järjestäjä, organisaattori' tai 'Järjestönuorettimisen lasten poliittisen järjestön jäsen'. *Työkkäri* tarkoitti aineistossani 'työvoimatoimistoa', mutta Paunosen mukaan se voi merkitä myös 'työläistä' tai 'velvoite-työllistettyä'. (Paunonen 2000 s.v. *Hesari, järkkäri, työkkäri*.)

Suurin huijaus on *Hesarin* tiedesivut; jokainen teoria esitetään faktana (ja "omilla aivoillaan ajattelevat" nörtit ottaa 100% todesta). T. Nostrildamus (MTV3 Chat 2005)

Mee sä vaan elokuussa. Ruisrock on 8-10.7. T. *Järkkäri* (MTV3 Chat 2005)

Tänäänkin on hyvä päivä lähteä *työkkäristä* kyseleén töitä, sossupummit ! (MTV3 Chat 2005)

Johtimella *-Ari* oli muodostettu myös johdokset *dokkari* 'dokumentti(filmi, -ohjelma)' ja *pöläri* 'pölykapseli'. *Pöläri*-johdosta käytettäneen lähinnä autoharrastajien keskusteluissa.

Miika, katoitko Prisman *dokkarin* siitä, et ilmaston lämpeneminen pysäyttää Golf-virran ja Englannin ilmasto kylmenee Alaskaa vastaavaksi? Hiukkaset NEUTRIINOJA. (MTV3 Chat 2005)

Mistä sä oot ne *pölärit* miikaa saanu? onko se su joku kaveri ko tua niit maaha? (MTV3 Chat 2005)

Johdinta *-is* on käytetty muodostettaessa sanoja *roskis* 'roskalaatikko, roskakori', *futis* 'jalkapallo' ja *julkkis* 'julkisuuden henkilö' (Paunonen 2000: 26). Johdos *julkkis* on käännöslaina ruotsin *kändis*-sanasta (Vesikansa 1978: 71.)

Voitin t-paidan ja kilpailu oli *julkkis* lauluduo, laitoin KIMI JA KIKKA ym. (MTV3 Chat 2005)

5.5. Muut ilmaukset

Jotkut keskustelijat käyttivät *kuka*-asun asemesta pronomini-*muotoa ketä*. Jos halutaan kysyä esimerkiksi "Kuka (tai ketkä) esiintyy (esiintyvät) Tavastiolla lauantaina?", kysytäänkin "*Ketä* esiintyy Tavastiolla lauantaina?" Tämä puhekielen piirre on yleinen etenkin pääkaupunkiseudun nuorten kielessä. *Ketä*-käytäntö ei kuitenkaan ole mikään uusi ilmiö, sillä se tunnettiin jo 1920-luvun Helsingin slangissa ja sitä esiintyy myös tietyissä murteissa, esimerkiksi länsiusmaalaisessa murteessa. Kirjakielessä *ketä* on *ken*-sanan partitiivi. Ylätyylinen perusmuoto *ken* on nykyään harvinainen ja sen tilalle on tullut *kuka*. *Kuka*-sanaa taivutettaessa käytetään *ke*-vartaloa (*kuka, kenen, ketä, ketkä, keiden, keitä*). *Ketä* onkin oikeastaan *kuka*-sanan partitiivi. (Paunonen 2000: 24; Vilppula 2000.)

Valvoja,*ketä* ensi yönä juontamas ja sitä seuraavan? (MTV3 Chat 2005)

Ketä oli Salosta? (MTV3 Chat 2005)

Aineistossani oli muutama yksittäinen puhekielinen ilmaus, kuten *kybä, kybällä* 'kymmenen, täysillä', *sokru* 'sokeri', *kofiinitabu* 'kofeiinitabletti', *ysikytluku* '90-luku' ja *bemu* 'BMW = Bayerische Motoren Werke'.

Hey juontaja! Tiedätkö mikä on rafla vai onko sekin *ysikytluvulta*? (MTV3 Chat 2005)

Ota Miika muutama *kofiinitabu* niin jaksat varmasti koko yön. (MTV3 Chat 2005)

Viimeks kun näin sut myrdessä olit jollain ooppelin rähjällä, oliko *bemu* pajalla? (MTV3 Chat 2005)

Mä sain enkun kokeest *kybän*! (MTV 3 Chat 2005)

Tällaiset puhekielen ilmaukset eivät aina välttämättä kuitenkaan lyhennä tekstiä, mutta saattavat olla jonkinlaista persoonallista ilmaisua.

Joskus erikoisuuden tavoittelu onnistuu "suomalaistamalla" vieraskielinen sana. Tällöin automalli 'Opel Calibrasta' saattaakin tulla *Oppel Kalipra*. Toisinaan kirjoittaja varmasti tietää, miten vierasperäinen ilmaus kirjoitetaan oikein, mutta kirjoittaa sen tahallaan väärin. *Oppel Kalipran* kaltaisia väännöksiä käytetään usein sellaisissa tapauksissa, joissa asiaan suhtaudutaan hieman ironisesti eikä viestin sisältöä kannata ehkä ottaa täysin vakavasti.

*OPPEL KALIPRA ON KOVARAUTA, LÄHTEEKU RUSAKKO
PUSKASTA. (MTV3 Chat 2005)*

Puhekieliset viestit ovat aineistossani selvästi enemmistönä, mutta myös kirjakielisiä viestejä esiintyy. Joskus kirjakieltä käytetään myös hieman ivallisesti, kun henkilö haluaa ilmaista, että hän on todella ihmeissään tai ottaa jonkin asian erittäin vakavasti vaikka todellisuudessa hänellä olisikin pilke silmäkulmassaan kuten seuraavassa esimerkissä.

KroisosP: Minun on todellakin vaikea ymmärtää mistä moinen nimitys saattaa johtua => (4deitti 2004)

6. ANGLISMIT

6.1. Vierassanat

Kieli tarvitsee jatkuvasti uusia ilmaisukeinoja uusien käsitteiden ja merkitysvivahteiden ilmaisemiseen. Toisista kielistä lainaaminen on yksi hyvä tapa lisätä niitä. Kieltä ei kuitenkaan voi sanoa monipuoliseksi ainoastaan runsaan sanaston vuoksi, sillä vasta käsitteiden suuri määrä tuo kieleen rikkautta. Eniten toisista kielistä lainataan substantiiveja, joilla nimetään esineitä ja käsitteitä. Myös adjektiiveja ja verbejä lainataan, mutta huomattavasti substantiiveja vähemmän. Sen sijaan adverbien lainaaminen on hyvin harvinaista. (Sajavaara 1989: 64, 65.)

Aikaisemmin lainasanat olivat lähinnä niin sanottujen oppineiden käytössä olevia sivistyssanoja, mutta nykyisin tilanne on toinen. Useat ilmaukset ovat aivan tavallisia arkipuheessa ja keskustelussa käytettäviä ilmauksia, kuten *so what* ja *chat*. Tietysti on olemassa myös pienempien ryhmien – kuten eri tieteenalojen tai ammattiryhmien – käyttämiä ilmauksia. Tällaiset uudet lainasanat leviävät hyvin nopeasti ihmisten käyttöön eri medioiden, kirjallisuuden ja harrastusten kautta. (Hiidenmaa 2003: 35.)

Slangi on kielimuoto, joka käyttää tietoisesti hyväkseen ilmeikkäitä ja huomiota herättäviä lainasanoja. Suomessa slangi ja arkikieli saavat nykyisin eniten vaikutteita englannin kielestä. (Sajavaara 1989: 70.) Ensimmäiset englanninkieliset lainasanat tulivat suomeen jo 1800-luvun alussa. Erityisesti toisen maailmansodan jälkeen Englanti ja Yhdysvallat olivat kulttuurisesti hyvin arvostettuja, ja siksi englannin kieli on vaikuttanut paljon eri kielten — kuten suomen — sanastoon. (Pulkinen 1984: 8, 10). Englannin kielen vaikutuksesta suomen kieleen onkin keskusteltu paljon. Ullamaija Kivikurun (1986: 20) mukaan englannin kielen tuomista muokaluksista huolestuttiin ensimmäisen kerran jo 1900-luvun alussa. Suomen kielen perussanakirjan mukaan *anglismi* tarkoittaa 'englannista peräisin olevaa ilmausta tai piirrettä jossakin kielessä'. Paula Sajavaara taas toteaa, että anglismi on ilmaus, joka on levinnyt maailmanlaajuiseen käyttöön englannin kielen välityksellä. Joskus, kun halutaan puhua nimenomaan amerikanenglannin vaikutuksesta, käytetään myös ilmausta amerikanismi. Anglismien järjestelmällinen tutkimus aloitettiin vasta 1970-luvulla. Monet pelkäävät yhä englannin ja

angloamerikkalaisen kulttuurin vaarantavan varsinkin pienten kansalliskielten ja -kulttuurien säilymisen. (Sajavaara 1989: 83, 84.) Pelko voi toki joissain tilanteissa olla aiheellinen, mutta jos pienen kielen käyttäjät ovat aktiivisia, ei kielen katoaminen ole kovin todennäköistä.

Englannin kieli on syntynyt germaaniselta pohjalta, mutta se on saanut paljon vaikutteita myös ranskasta, kreikasta ja latinasta. 1900-luvulla englannista tuli johtava kieli useilla elämänalueilla, ja sitä todistavat lukemattomat ympäri maailmaa levinneet anglismit. Samalla kun joukkoviestintä on kasvanut huomattavasti, englannin kieli on levinnyt yhä nopeammin ja englannin kielen taidosta on tullut lähes välttämätön. (Sajavaara 1989: 69, 81, 83.) Paavo Pulkkinen (1984: 11) toteaa, että englantia käytetään paljon erityisesti vapaa-ajan kulttuurin aloilla. Esimerkiksi tekstiviestinnässä pitkät suomenkieliset ilmaukset korvataan usein vastaavilla englanninkielisillä lainasanoilla (Kasesniemi 2001: 162). Tekstiviestinnässä vierassanojen tärkein käyttötarkoitus on ilmeisesti juuri tekstin lyhentäminen. 160 merkin pituiseen viestiin saadaan huomattavasti enemmän asiaa, kun käytetään lyhyitä vierassanoja pitkien suomalaisten asemesta.

Vierassanojen käytöllä on huomattavia etuja: kansainvälisten suhteiden hoito on helppoa ja kielten oppiminen helpottuu yleismaailmallisen sanaston myötä. Tärkeä etu on myös se, että eri alojen edustajat pystyvät keskenään vaihtamaan täsmällisiä tietoja — omasta äidinkielestään riippumatta. Vierassanat niin ikään laajentavat kielen omaa sanastoa ja kielenkäyttäjät pystyy niiden avulla helposti luomaan erilaisia tyylejä. (Sajavaara 1989: 74.) Vierassanojen käyttö onkin ehkä yleisempää juuri sellaisissa kielissä, joissa käytetään prepositioiden asemesta sijamuotoja, minkä vuoksi sanamuodoista tulee väistämättä pitkiä.

Vierassanoissa voidaan erottaa kolme ryhmää: kotoistuneet sanat eli yleislainat, varsinaiset vierassanat eli erityislainat ja vieraskieliset sanat eli sitaattilainat. **Yleislainat** ovat mukautuneet niin hyvin suomen kieleen, että tavallinen kielenkäyttäjät ei erota niitä enää vierasperäisiksi. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi *kahvi*, *paraati* ja *virus*. Tällaisissa kotoistuneissa sanoissa ei ole myöskään konsonantteja *b*, *d*, *g*, *f* tai *š*. **Erityislainat** ovat sanoja, jotka ovat osin mukautuneet suomen äännerakenteeseen. Erityislainoissa voi kuitenkin esiintyä esimerkiksi konsonantit *b*, *d*, *g*, *f* tai *š* sekä suomen kielelle outoja konsonanttiyhtymiä ja pääteaineksia. Erityislainoja ovat muun muassa *banaani*,

energia ja *triviaali*. **Sitaattilainat** kirjoitetaan ja usein äännetäänkin samoin kuin lähtökielessä. Useissa tapauksissa ääntäminen kuitenkin mukautuu jonkin verran tai jopa kokonaan suomeen. Tällaisia lainoja ovat esimerkiksi *camping* [kämpi?], *laudatur* [laudatur, lat. lauda´tur] ja *roquefort* [rokfor, ransk. rokfo´r]. (Itkonen 2000: 41.)

6.2. Nimimerkit

Aineistoni perusteella nimimerkeissä käytetään melko paljon anglismeja ja silloin ne on useimmiten lainattu suoraan englannista; niitä ei siis ole muokattu millään tavalla.

Angel 'enkeli'
Angelgirl 'enkelityttö'
divine illusion 'jumalallinen illuusio'
female crimson idol 'naispuolinen karminpunainen idoli'
Film Freak 'elokuvafrikki; elokuvaintoilija'
Freaky 'oikku, kummajainen; hirviö, omituinen, friikki'
Goodfella 'hyvä mies, kunnan mies, hyvä kaveri'
hope 'toivo'
king nothing 'kuningas ei mitään/mikään'
MoonDragon 'kuulohikäärme'
Panther 'panteri'
Problem boy 'ongelmapoika'
REBEL 'kapinallinen'
R'N'R STAR 'rock and roll tähti'
Sexy 'seksikäs, puoleensavetävä'
sexy baby 'seksikäs beibi, puoleensavetävä nainen'
spiritsinger 'henkienlaulaja'
Snowball 'lumipallo'
Spooky 'aave, kummitus; kaamea, kammottava, aavemainen'
Sweet 'makea, suloinen, ihana'
TAKEITEASY 'ota rennosti'
the new chapter 'uusi luku'
Tiger71 'tiikeri71'
Turbolover 'turborakastaja'
Unforgiven 'anteeksiantamaton'
WITHOUTYOU 'ilman sinua'
Wolf 'susi'

Nimimerkkien ja viestien sisällön välillä ei näyttänyt olevan selkeää yhteyttä: ilmeisesti nimimerkki valitaan useimmiten sattumanvaraisesti. Monien mielestä hyvä

nimimerkki on luultavasti sellainen, joka näyttää tai kuulostaa hyvältä. Englanninkielisten ilmausten suomenkieliset vastineet eivät ehkä näyttäisi yhtä muodikkailta ja kansainvälisiltä. Jos keskustelija käyttää aina samaa nimimerkkiä, hän voi pyrkiä myös tietynlaiseen jatkuvuuteen tai tuttuuteen. Muut keskustelijat suhtautuvat tuttuun ihmiseen avoimemmin kuin uuteen ja lähettävät viestejä juuri hänelle. Tutkimissani chateissa nimimerkin pystyi rekisteröimään Nelosen *4deitissä* ja Subtv:n *SubChatissa*, mutta *MTV3 Chatissa* tätä mahdollisuutta ei ollut. Kun nimimerkin kerran rekisteröi, se näkyy aina viestin alussa.

Nimimerkkien joukko on hyvin kirjava. Jotkut nimimerkit ovat yksittäisiä sanoja, mutta joukossa on myös pidempiä ilmauksia. Usein keskustelijat pyrkivät nimimerkeissään kertomaan jotakin itsestään. Nimimerkit voivat kuvata esimerkiksi keskustelijan ulkonäköä (*Angel* ja *Sexy*), luonnetta (*REBEL* ja *Unforgiven*) tai harrastusta (*Film Freak*). Persoonallisten nimimerkkien käytöllä pyritään erottumaan suuresta keskustelijoiden joukosta.

6.3. Irralliset sanat ja sananmuodot

Alkuperäisessä muodossaan ja merkityksessään olevia ilmauksia on aineistossani vähän. Tällaisia sanoja olivat *goodbye* 'hyvästi', *help* 'apu, apua, auttaa', *my brother* 'veljeni', *stagename* 'esiintymis-, lava-, näyttämönimi', *yippee* 'hurraa, jippii', *a.k.a.* 'alias, eli, toiselta nimeltään' (engl. *also known as*) ja *babyface* 'lapsenkasvoinen'.

ILONA PIENI! OTTAAKO AIVOON KUULLA TOTUUS?
 VOI! PS EIKÖ SUN TEHTÄVÄ ON PITÄÄ ASIKKAITA CHATIS
 EIKÄ PÄINVASTOIN?! *GOODBYE!* T. C-DUURIT (MTV3 Chat 2002)

Oon seurustellu reilu 2vuotta ..nyt jätkäni on ruvennu flirttaamaan
 avoimesti muiden naisten kans. tunnen olevani ulkopuolinen tai 'tiellä'
HELP! -adidas17- (MTV3 Chat 2002)

Ilona hei onko toi ilona sun ihka aito nimesi vai onko se jonkinlainen
stagename? (MTV Chat 2002)

HEL.. SÄ MUISTIT MUT.. *YIPPEE*.. MÄ MUUTEN PARANIN
 JUST VIIKON KUUMEESTA JA FLUNSSASTA. TUNTUU
 TAAS KIVALTA OLLA TERVE.. KEKSIS
 JOKU KESKUSTELUAIHE.. T:-FREAKY- 02:08 (MTV3 Chat 2002)

Kisa ihmiskunnan suurimpia huijareita ovat vaatesuunnittelijat jotka luulevat että niiden vaatteita joka pitää sen suunnittelijan nimen takia *a.k.a.* Marimekko (MTV3 Chat 2005)

Miika misterkisaan? Mikä vitsi! Liian laiha kroppa eikä toi sinänsä söpö *babyface* siel pärjäisi kuitenkin (MTV3 Chat 2005)

Eräs mielenkiintoinen anglismi on *K* tai *k*, jonka merkitys on 'tuhat (dollaria), tonni'. Ilmauksen perusteena on sana *kilo*, jota käytetään etuliitteenä mittayksiköiden nimissä tarkoittamassa 'tuhatkertaista', esimerkiksi *kilometri* 'tuhat metriä'. (Nurmi 2004 s.v. *kilo*.) Ilmausta *k* käytetään erityisesti amerikanenglannin slangissa, joten luultavasti se on tullut ihmisten tietoisuuteen amerikkalaisten TV-sarjojen mukana. Lyhenne ei kuitenkaan ole kovin yleinen ja jää varmasti monelle epäselväksi ellei sitä pysty päättelemään kontekstin avulla.

Joo. Kaikille perintönä 10k EUR ja loput veroja tai sitte valtio maksaa jos alle 10k. Siinähan tasataan sitte. (MTV3 Chat 2005)

Aineistossani on myös ilmauksia, joita oli muutettu vähän tai enemmänkin alkuperäisasusta. Ilmauksia on muokattu uuteen asuun monella eri tavalla. Englanninkielisen ilmauksen ääntämisasusta saadaan suoraan suomen kielen mukainen kirjoitusasu: *yes* [jes] → *jes*, *jees* 'kyllä, niin', *wow* [wau] → *vau*, *wau* 'vau!, hui!, ohhoh!', *heavy* [hevi] → *hevi* 'painava, raju, raskas' ja *peace* [pi:s] → *piis* 'rauha'. Sama ilmiö on myös sanassa *please* [pli:z], mutta kirjoitusasuna vaihtelevat *plees*, *pliis* ja *bliis* 'ole hyvä!, olkaa hyvä!, ole kiltti!, pyydän'. Vaikka *yes*-sana tarkoittaakin 'kyllä, niin', *jes*-ilmausta käytetään yleensä merkityksessä 'tosi kivaa, olen iloinen'.

JES, olen kolmas viestittäjä! PS. Pyytäkää Saari vieraaksi! (MTV3 Chat 2002)

Hei kaikille(*Vau* olin eka). BandX on paras musa ohjelma vai mitä? (MTV3 Chat 2002)

Tarja Turunen on tosi sexy, ja Nightwish paras *hevi* bändi. (MTV3 Chat 2002)

Kisa Dr.Phil on suurin huijaus kautta aikojen... *Piis* vaa kaikille killisilmille... (MTV3 Chat 2005)

ILONA LUE TÄÄ *PLEES*!! Tunteex joku kahta ihanaa poikaa
Raumalta...? Nimet ois Hese <3 ja Emu <3! Vastatkaa *PLEES* jos tiedätte
mist ne sais kiinni!!! T: 2si rakastunutta (MTV3 Chat 2002)

Heh! => jokohan rupee deitit näkymä JARRE *bliis*
bliis Hm tarjoan KALJAT vaixs => hm. .t.kisu (SubChat 2003)

Sana *numba* 'numero' ei ole täysin alkuperäissanan *number* [n? mb?*] ääntöasunsa mukaan kirjoitettu, mutta hyvin lähellä joka tapauksessa. Suomalaistettu versio on mukautettu suomen ääntämistapaan. Yksi ääntämisasun mukaan kirjoitettu ilmaus oli *mai feiförit* 'suosikkini', joka on peräisin englanninkielisestä ilmaisusta *my favorite* [mai feiv?rit]. Ilmaus *by the way* [bai ð? wei] oli eräässä viestissä kirjoitettu *bai te vei* 'muuten, ohimennen sanottua' eli lähes ääntämisasun tapaan. Tällaisia erikoisella tavalla kirjoitettuja anglismeja ei välttämättä ymmärrä heti ensimmäisellä lukukerralla, mutta myöhemmin saattaa oivaltaa, kuinka kekseliäästi ne itse asiassa onkin kirjoitettu. Sanojen ja ilmausten erikoiset kirjoitustavat osoittavat kirjoittajien mielikuvitusta ja ennen kaikkea kiinnostusta kieleen. Vaikka ilmaukset *mai feiförit* ja *bai te vei* ovat peräisin englannista, niitä on ehkä kuitenkin jollain tavalla yritetty suomalaistaa eikä vain kirjoitettu alkuperäisasussaan.

titi: mulle seuraa?löytyiskö!?vm.-65 n.ps.txt.*numban*
kera (4deitti 2004)

OulunNeito: Yeah, KP *mai feiförit* !! :) Mitäs sulle kuuluu
?! :) Onko täällä muita tuttuja liikkeellä, huutakoon HEP
!! x) (4deitti 2004)

ELIAS3: AION HUMALTUA MAANANTAINA, TULE
SEURAKSI.ASUN SALOSSA.K-P!*BAI TE VEI*, TIPI
MENEHTYI OON DUUDI. (4deitti 2004)

Englannin ääntämistapa oli pohjana yhdeksälle ilmaukselle, mutta koska suomen kielen sana päättyy harvoin konsonanttiin, niihin lisättiin vielä jokin pääteaines. Pääteaineksen avulla on tarkoitus helpottaa ääntämistä ja saada sana näyttämään mahdollisimman suomalaiselta. Yleisin pääteaines oli *-i: piece* [pi:s] → *biisi/piisi* 'musiikkikappale', *friend* [frend] → *frendi* 'ystävä', *owner* [ʔun?*] → *ouneri* 'omistaja', *loser* [lu:z?*] → luuseri 'häviöjä, epäonnistuja' ja *rave* [reiv] → *reivi(t)* 'dance- ja technomusiikkijuhlat'.

Ilona hei, milloin Apulanta on tuossa vieraaks? 0010, Elli, Ihmemaa ja Amerika on muun muassa parhaita koskaan tehtyjä *biisejä*. -Srock- (MTV3 Chat 2002)

Terggui mun ihanille
frendeille:Systalle.titsulle.bestikselle ni
 tiinalle,tipulle,
 judelle,pipsalle,moilaselle,tonille,2mak
 elle,jokiselle,annille,seljalleT:LINDA (MTV3 Chat 2002)

Moi.. Oot ilona aika kaunis.. -)NsN(- rules ja cs boxor t: cs *owneri* ; D
 Onks jossain viel *reivejä*? Nii joo, eiks kaikki puhu nykyään
 bileistä?! HALOO! (MTV3 Chat 2002)

Yhdessä ilmauksessa päätteenä on kuitenkin *-a: fool* [fu:l] → *fuula* 'hupsu, typerys'.

18 w kolli sä oot *fuula* urpo joka ei tiedä kaman lopettamisesta mitään ja itsekurista yhtä vähän!!! -cir- (MTV3 Chat 2002)

Joissain sanoissa konsonantti on geminoitunut: *fake* [feik] → *feikki* 'huijari, petkuttaja; huijaus, väärennös' ja *date* [deit] → *deitti* 'tapaaminen, treffit'. Myös sanassa *nicci* 'lempi-, kutsuma-, lisänimi' (engl. *nickname* [nikneim]) konsonantti on geminoitunut, mutta yllättävää on, että geminaatta on kirjoitettu *cc*:nä *kk*:n asemesta. Aineistossani *nicillä* viitataan myös 'nimimerkkiin' vaikka englannin *nickname* ei sitä tarkoitakaan. Englannin kielessä nimimerkkiä tarkoittava sana on *pen name* tai *pseudonym*.

Hommaa juontaja sinne sentääs oikeet aluvanteet eikä mitään
feikki muovikapseleita :P (MTV3 Chat 2005)

”WOLF”: varattu nainen etsii 20-35v. miestä ystäväksi
 kaikkeen kivaa. Uskalla olla oma itsemi, 03a, *Feikit*
 älköön vaivautuko, Aidot.. Privaa. (4deitti 2004)

Kisa Matin raitistuminen, Mervin ero aikeet, kimin
 paalupaikka, mika *deiteillä*, alkon pitkä aikainen lakko ja
 nainen ilman meikkiä kaikki suuria valheita! (MTV3 Chat 2005)

KILPAILU : Miks Essin *nicci* on Essi – kilpailuaikaa 6.00 asti -
 tällä kertaa ei palkintoja mutta parhaat arvaukset näytetään
 ruudulla ! (MTV3 Chat 2005)

TWISTER24: Hei K-P! Testailen *nicciäni*,jos sitä enää
 on. Taidan liittyä nimettömien sankkaan joukkoon... (4deitti 2004)

6.4. Suomeen mukautetut verbit

Yksittäinen ilmaus *sättääjä* oli mielenkiintoinen. Ilman kontekstia sen merkitystä voisi olla vaikea ymmärtää. *Sättääjä* on ilmeisesti muodostettu Stadin slangissa käytetystä *sätätä*-verbistä. *Sätätä* tarkoittaa samaa kuin *chatata* tai *chattailla* eli 'jutella, keskustella' (Paunonen 2000 s.v. *sättää*). *Sätätä*-verbiin on liitetty vielä tekijännimen johdin *-jA* ja siitä on muodostunut *sättääjä*, joka siis tarkoittaa keskustelijaa. On myös huomattava, että *sättääjä*-sanaa käytti ainoastaan valvoja toivottaessaan keskustelijat tervetulleiksi ohjelman pariin: "*heips vaan!!tervetuloo kaikki rakkaat sättääjät :) -J-*".

Yksi mainitsemisen arvoinen anglismi on englannin *rule*-verbistä johdetut muodot *rules*, *rulez*, *rulettaa* ja *rulaa*. Näitä esiintyi vanhimmassa aineistossani usein, mutta uusimmissa niiden käyttö oli selvästi vähentynyt. Ilmeisesti "rule-sanaperheen" uutuudenviehätys on ainakin osittain kadonnut vuosien myötä. Englannin *rule* tarkoittaa muun muassa 'hallita', 'pitää aisoissa', mutta sanakirja antaa myös esimerkkilauseen *England rules OK* 'Englanti on paras' (Hurme—Pesonen—Syväoja s.v. *rule*). Riitta Eronen (2001: 35) erottaa *rulettaa* ja *rulaa* -sanaparin *rules*-sanasta. Hänen mielestään *rulettaa* ja *rulaa* tarkoittavat 'toimia hyvin', 'olla hyvä', kun taas *rules* 'olla hyvää, muodikasta', 'toimia hyvin'. Paunonen (2000 s.v. *rulaa*) antaa *rulaa*-verbille vielä merkityksen 'olla mieleen'. Omien havaintojeni perusteella ilmauksilla ei kuitenkaan ole mitään eroa. Useimmissa tapauksissa halutaan kertoa, että joku ihminen tai jokin paikka on hyvä tai paras.

Joko oot hankkinu sen kirjan? Siin on kyl aika yllättäviä juttuja
TARANTINOST! Ei oo muutes mikää kovin mukava ja reilu jätkä mut
silti se *rulettaa*! T: Film Friik (MTV3 Chat 2002)

Oot sä ilona iha höpsö ku et lue meiän HEINÄVESI *RULEZ* viestejä?!
terkkuja! (MTV3 Chat 2002)

Moikka kamut... Me otetaan kaljaa anskun kaa..... Entäs te..... Perniö
rules..... (MTV3 Chat 2002)

ABBA *RULEZ* (MTV3 Chat 2005)

Rulettaa-verbi on syntynyt siten, että kantasanaan on liitetty johdin *-tta*. Mielenkiintoista tässä kuitenkin on se, että kantasana on englantia. Kun *rulettaa*-

verbiä tarkastelee suomen kielen sanana, sen voisi olettaa olevan faktiivinen eli teettoverbi. Teettoverbillähän ilmaistaan kantasanan ilmaiseman toiminnan teettämistä muilla, esimerkiksi *jauhattaa*, *luettaa*, *pesettää*, *vannottaa*, *hopeoittaa* ja *tatuoittaa*. (Vesikansa 1978: 112.) Suomen kielessä ei kuitenkaan ole olemassa kantasanaa *rule*, josta tällaisen teettoverbin voisi muodostaa, eikä sille sen vuoksi olisi järkevää merkitystään.

Toinen *rulettaa*-verbin kaltainen ilmaus on *bilettää*, jolla ei myöskään ole teettoverbin ominaisuutta. *Bilettää*-ilmaus on muodostettu *bileet*-sanasta, joka taas pohjautuu eri kielissä juhlaa, riemujuhlaa, riemuitsemista ja juhlimista tarkoittaviin sanoihin (engl. *jubilate* 'riemuita, viettää riemujuhlaa', *jubilee* '[riemu]juhla, riemuvuosi; riemu, ilo'; ruots. *jubilera* 'juhlia, viettää [riemu]juhlaa', *jubileum* '[riemu]juhla, muistojuhla'; ransk. *jubiler* 'riemuita', *juubilé* 'riemuvuosi, tärkeä vuosipäivä'). *Bilettää*-verbin merkitys on siis 'juhlia, pitää hauskaa, bailata'. Tähän samaan uusien *-tta*-verbiin joukkoon kuuluvat myös esimerkiksi *fanittaa* 'olla jonkun fani eli ihailija, 'ihailia', *googlettaa* 'käyttää Google-hakukonetta Internetissä' ja *pelittää* 'toimia hyvin'. Tällaiset uudet verbit ovat lähinnä nuorten suosiossa, mutta vähitellen ne tuntuvat leviävän myös hieman vanhempien käyttöön. *Rulettaa*-verbiä näkee käytettävän silloin tällöin myös sanomalehdissä ja muissakin virallisissa yhteyksissä. Muun muassa Ilkka Kuosmanen (2003) luonnehti Shakespearen *Hamletia* Etelä-Suomen Sanomissa sanoilla "Ryhmäteatterin Hamlet rulettaa".

6.5. Fraasit

Fraasi tarkoittaa 'lausepartta, sanontatapaa tai korulausetta' (PS s.v. *fraasi*). Suomeen monet fraasit ovat tulleet latinasta tai jostakin muusta kielestä. Latinasta tuttuja fraaseja ovat esimerkiksi *carpe diem* 'tartu hetkeen' ja *mens sana in corpore sano* 'terve sielu terveessä ruumiissa'. Luonnollisesti fraaseja muodostuu myös suomen kielen sisällä.

Fraaseja käytetään chateissa melko vähän. Löytämiäni fraaseja olivat muun muassa *Ganes forever* '[Hurri]Ganes ikuisesti', *Yours forever* 'ikuisesti sinun', *top 5* 'viiden kärki', *See ya* 'nähdään' ja *Hope so* 'toivottavasti; toivon'. Oletin löytäväni *I love you* 'rakastan sinua'- ja *let's go* 'lähdetään' -tyyppisiä ilmauksia enemmän, mutta

niitä ei viesteissä juuri käytetty. *Top 5* -ilmausta on käytetty jo jonkin aikaa. Alun perin ilmaus on luultavimmin ollut käytössä lähinnä musiikkiteollisuudessa. Radioasemat panivat musiikkikappaleita järjestykseen, ja listoja alettiin kutsua *top 5*- tai *top 10* -listoiksi. Erilaiset *top*-listat ovat hyvin suosittuja varsinkin nuorten parissa. Myös Internetissä on lähes loputtomasti *top*-sivuja: esimerkiksi hakusanoilla "top 5 list" löytyy noin 400 000 sivua ja hakusanoilla "top 10 list" noin 2 000 000 sivua. Listojen aiheet vaihtelevat hyvin paljon tekijöidensä mukaan: ravintoloita, lintuja, vitsejä, elokuvia, kirjoja, maidon kulutusta ja niin edelleen. Monien ihmisten harrastuksena on keksiä erilaisia *top*-listoja aiheesta kuin aiheesta.

Vanhimmassa aineistossani oli parikymmentä *top 5* -ilmausta, mutta uusimmista aineistoista ilmaus puuttuu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Luultavasti *top 5* -ilmaukseenkin on yksinkertaisesti kyllästytty. *Top*-sana on lainattu suomeen suoraan englannista ja se tarkoittaa 'huippua, yläpäättä' tai 'parhaimmistoa'. *Top 5* -ilmaus voidaan suomentaa esimerkiksi 'viiden kärjessä', mutta useimmissa tapauksissa se jätetään suomentamatta. Aineistoni keskustelijat halusivat ilmausta käyttäessään joko kertoa tai kysyä jonkin tietyn paikan viisi parasta ihmistä, "tyyppiä" tai asiaa. Tällainen ilmaus on myös hyvin produktiivinen: jos joku lähettää *top 5* -viestin, niin pian samanlaisia viestejä voi olla jopa kymmeniä.

KORSO TOP 5

tikkurilan *top 5* muijat???

GANES FOREVER!

Rakkauteni sinuun on unelmaa ihanaa.. Se sytyttää aistini
kuumaan hekumaan... *Yours forever...* JMK

Joo,salmiakia?,vai sil nimellä lol.Heh,Hmm,mut se saattaa
pilata homman Essiseni:(. Well,hug for ya;),*see ya*. -Stylisti-
the Onimusha

Nimetön: ninni kait jotai keinoja on jolla tapaamme...
Tai saamme yhteyden... *Hope so...*

Vastaus *top 5* -kysymykseen on yleensä hyvin subjektiivinen, koska vastaaja voi vastata mitä tahansa ja perustella vastauksensa miten haluaa. Koska televisiochat ei ole reaaliaikainen, kysymyksen ja vastauksen välillä voi olla lukuisia viestejä ja

aikaakin voi kulua kymmeniä minuutteja. Vastausta voi siis joutua odottamaan kauan eikä silloinkaan saa tietää absoluuttista totuutta, ainoastaan vastaajan henkilökohtaiset mieltymykset. Toisaalta, haetaanko kysymyksellä totuutta? Hyödyttävätkö tällaiset listat sitten ketään — eikö ihmisten tai paikkojen paremmuus ole melko subjektiivista? Ilmaus onkin muuttunut aikaa myöten lähinnä vitsiksi.

HYVINKÄÄN *TOP 5* JÄTKÄT? (MTV3 Chat 2002)

-- PITKÄ TAUKO --

HYVINKÄÄN *TOP 5* JÄTKÄT: 1. JANNE/MAKE 2. TOIVO 3. PIKKU-TIMPPA 4. OLLI 5. LEINONEN (MTV3 Chat 2002)

Espoon *TOP1*: Marko T.Marko (MTV3 Chat 2002)

Lohjan *topMILJOONA* Santtu,Santtu ja sama jatkuu.. Punawiiniä peliin ja Jih!Moi Ode, oot ihan tuiteris!Onko kavereita Lohjalta?JA
HYVÄÄ ILTAA ILONA,JASSI&EMMI! (MTV3 Chat 2002)

6.6. Pidemmät ilmaukset

Aineistossani on ilmauksia, joissa sanoja on kaksi tai useampia. Tässä en ota huomioon nimimerkkejä, joita käsitelin jo aiemmin. Pidempiä ilmauksia ovat muun muassa *Juva go let it flow* 'Juva anna mennä', *in my heart 4-ever* 'ikuisesti sydämessäni', *Life is great with friends* 'ystävien kanssa elämä on hienoa', *Goodbye cruel world* 'hyvästi julma maailma' ja *angry like lion* 'vihainen kuin leijona'.

Kisa: Korjaus; pahin huijaus on että elämä olis ufo hienoo vaan muilla. *Life is great with friends!* :> terttu (MTV3 Chat 2005)

Miika, mikä mainos se on jonka mukaan kuolemme huomenna? No, mul tänää 28-v. syndet, et kai tää sit jää viimeiseksi. *Goodbye cruel world!* (MTV3 Chat 2005)

TIESITTEKÖ ETTÄ JUVALLA MUSTALAISET AMPUU TOISIAAN PISTOOLILLA. VAMMASTA! *JUVA GO LET IT FLOW!* (MTV3 Chat 2002)

my brother... veljeni samu karhunen kuoli tänään kello 01.07
aivoverenvuotoon viimeiset sanat häneltä: me näemme vielä
veli =(samu *in my heart 4-ever...* (MTV3 Chat 2002)

JUDGER: Hjellou kaikille! Uni ei tule ja just poltin
tuoksukynttilän, ajatellen yhtä päiviä on se niin rakas
mulle, mut *angry like lion!* Suukkoja sulle päivi (4deitti 2004)

Lari Kotilainen on tutkinut englannin kielen käyttöä suomenkielisessä Internetin chatkeskustelussa. Tutkimuksessaan hän on keskittynyt erityisesti englanninkielisiin kiteytyneihin sanontoihin. Kotilaisen aineistossa englanninkielisten ilmausten käyttö oli luonnollinen osa keskustelua, ne veivät keskustelua koko ajan eteenpäin ja olivat aina osa jotakin kontekstia. Englantia käytettiin erityisesti tervehdyksissä chathuoneeseen tultaessa ja sieltä lähdettäessä, esimerkiksi *hello* 'hei', *see you* 'nähdään' ja *bye* 'hei hei; näkemiin'. Keskustelun aloituksena käytettiin kysymyksiä *how are you* 'miten voit', *how is it going* 'miten menee'. Internet-chatissa keskustelu on aina reaaliaikaista, joten esimerkiksi kysymykseen saa vastauksen heti. Mielenkiintoinen havainto oli, että englanninkieliseen kysymykseen voi saada joko suomenkielisen tai englanninkielisen vastauksen (Kotilainen 2002: 195—198, 202.) Televisiochateissa vastauksen saaminen sen sijaan saattaa kestää kymmeniä minutteja, joten keskustelu ei ole aitoa. Omassa aineistossani englanninkieliset ilmaukset olivat lähes aina irrallisia eivätkä välttämättä liittyneet itse keskusteluun millään tavalla. Tällaisia ilmauksia olivat muun muassa *Well, hug for ya* 'no, halaus sinulle' ja *but someone's gotta do it* 'mutta jonkun se on tehtävä'.

Joo,salmiakkia?,vai sil nimellä lol.Heh,Hmm,mut se saattaa pilata homman Essiseni:(. *Well,hug for ya;*),see ya. -Stylisti-the Onimusha (MTV3 Chat 2005)

Tigerland64some sicko movie... *but someone's gotta do it...*
onko naisia Laihian suunnalta? T: harza terkkuja
kommentaattorille. (MTV3 Chat 2002)

Kokonaan englanninkielisiä tekstiviestejä oli vähän. Useimmat olivat joko laulunsanoja tai jonkinlaisia runoja. Huomionarvoista on, että täysin englanninkielisissä viesteissä on hyvin vähän kielioppivirheitä. Tässä tapauksessa on

kuitenkin mahdotonta tietää, onko viestien kirjoittajien äidinkieli suomi, ruotsi, englanti vai jokin muu.

Everywhere you look it's like they know. Their fingerprints
are hidden by control. This is where the line is drawn see,
YOU CAN'T TAKE MY SOUL AWAY FROM ME!!! (MTV3 Chat 2002)

How can we dance when our earth is turning.. How do we
sleep while our beds are burning..
Life is life LALAA la lala.. (MTV3 Chat 2002)

Let's burn together, let's burn together, this pain will never
end, these scars will never mend! (MTV3 Chat 2002)

7. HYMIÖT

Hymiöllä (engl. *smiley*, *emoticon*) tarkoitetaan kirjaimista, numeroista ja erikoismerkeistä koostuvia pieniä kuvia, tunteen ilmaisimia. Jotta hymiön pystyy tulkitsemaan, viestin lukijan täytyy katsoa niitä kääntämällä päätään 90 astetta vasemmalle (poikkeuksena hymiö <3, jossa päätä käännetään oikealle). Hymiöt ovat erityisesti nuorten suosiossa, ja juuri nuoret luovatkin niitä jatkuvasti lisää. Hymiöiden keksimisessä tuntuu olevan vain mielikuvitus rajana; lähes millaisia tunteita tai olotiloja tahansa voi tarvittaessa ilmaista hymiöillä. Hymiöitä ja niiden erilaisia variaatioita on erittäin paljon; ehkä juuri tästä syystä myös niiden merkitykset vaihtelevat hieman. Seuraavassa luettelen esimerkkejä aineistossani käytetyistä hymiöistä:

- :) 'hymy; iloiset kasvot'
- :-('surulliset kasvot; murjottaa'
- :-o 'hämmästynyt'
- ;) 'silmänisku'
- :> 'virnistys; hihittää; tirskahtaa'
- ü 'hymy; iloiset kasvot'
- x) 'unelias; silmät ristissä; lärvit; nauraa vedet silmissä'
- <3 'sydän; rakastaa'
- :o) 'iloinen (naama)'
- :/ 'jaa-a, hmm'.

Alun perin hymiöt ovat olleet oleellinen osa Internetin chateja, mutta ne ovat sittemmin levinneet myös tekstiviestikieleen ja sitä kautta myös televisiochateihin. Lyhyessä tekstissä hymiöillä on helppo kertoa tunteistaan hyvin tiiviisti: parilla kolmella merkillä saa ilmaistua hyvinkin monenlaisia tunteita, joiden sanallinen ilmaisu vaatisi useamman sanan. Hymiöt ovat myös hyvä keino välttää väärinkäsityksiä, joita niukka sanallinen viestintä voi aiheuttaa. Hymiöllä on helppo kertoa, että jokin lause onkin vain kiusoittelua tai itseironiaa. Toisin kuin perinteisessä puheviestintätilanteessa tekstiviestikommunikaatiosta puuttuvat ilmeet ja eleet, ja näitä sitten korvataan hymiöillä. Kommunikaation onnistumisen edellytyksenä on luonnollisesti se, että molemmat osapuolet tietävät, mitä erilaiset hymiöt tarkoittavat. Hymiöitä myös syntyy koko ajan lisää, joten saattaa olla hankala tietää kaikkien uusien hymiöiden merkityksiä, ellei chateja seuraa säännöllisesti. Samoin kuin uusilla sanoilla tai ilmauksilla myös hymiöillä voidaan luoda ryhmiä, joihin pääsevät

"jäseniksi" vain sellaiset ihmiset, jotka ymmärtävät hymiöiden merkitykset. Aineistossani hymiöitä käytettiin esimerkiksi seuraavasti:

CaNDY81: Turkulaisi miehiä hereillä? 22V
hymykuoppainen brunette kaipaa seuraa. Privaa nro
kera!Ü [Ü = 'hymy; iloiset kasvot'] (4deitti 2004)

Nimetön: Mitäs sitä keksisi? Jouduin soittamaan poliisit
paimentamaan teinejä, ei ollu kivaa. Aamulla pitäis tän
hoitsun jaksaa lähteä töihin :o) [:o) = 'iloinen (naama)'] (4deitti 2004)

Kannattaako enää edes yrittää nukahtaa, jos herätys 7.30? Vai
väsyttääkö parin tunnin unet vain lisää. :/[:/ = 'jaa-a, hmm'] (SubChat 2003)

Sun lähetykset on just PARHAITA, ei muita jaksa ees kattoo!!
<3 mut nyt meen nukkuun. Ircissä ja ii2ssa sun kuvat on
IIIHANII!! <3 [<3 = 'sydän; rakastaa']. (MTV3 Chat 2005)

Elävöittääkseen tekstiään keskustelijat käyttävät myös erilaisia mielialaa tai toimintaa – joko todellista tai kuviteltua – kuvaavia kommentteja, jotka he erottavat varsinaisesta tekstistä asteriskeilla eli tähdillä. (Kotilainen 2002: 204; Luukka 2000: 27.) Aineistossani tällaisia kommentteja olivat esimerkiksi **leveä virnistys**, **niiskutus** ja **venyttelee**. Asteriskeilla erotettavat kommentit ovat hyvin yleisiä Internetin keskustelupalstoilla ja chateissa, mutta jonkin verran niitä esiintyy myös televisiochateissa. Internetistä on tuttu myös lyhenne *LOL* tai *lol*, jonka merkitys on joko 'lots of laugh' tai 'laughing out loud' eli 'paljon naurua' tai 'nauraa ääneen'. Aineistossani lyhennettä käytettiin hyvin vähän, mutta luultavasti se yleistyy aikaa myöten myös televisiochateissa.

Nimetön: Hei KP. Ota tästä hienosäätö leka (5kg) niin
korjaantuu kone kuin kone. **ojentaa lekan** (4deitti 2004)

KroisosP: Oudon hiljaista? Ovatko kaikki tosiaan jo
nukkumassa? **venyttelee** (4deitti 2004)

hehee, ohi meni! **pyörittää pallon ja lähtee
perään** (SubChat 2003)

jaahas, on tainnut sitten mennä avaruuteen?!
puspus (SubChat 2003)

lol miika (MTV3 Chat 2005)

8. PÄÄTÄNTÖ

Yleisin keino lyhentää tekstiä television chatkeskustelussa on erilaisten puhekielisyyskäytön käyttö, ja tästä syystä keskustelu näyttääkin hyvin samanlaiselta kuin niin sanottu normaali keskustelu, jos se litteroitaisiin. Puhekielisyyskäytöstä television chatkeskustelussa näkyvät erityisesti äänneiden kato sekä pikapuhemuodot. Keskustelijat käyttävät sekä norminmukaisia että tilapäisiä lyhenteitä. Lyhenteiden käyttö onkin tekstiviestikielessä täysin luontevaa, koska tekstiviesteissä merkkimäärä on rajattu. Joskus kirjoittajat kuitenkin lyhentävät viestejään niin paljon, että lukijat eivät enää ymmärrä, mitä kirjoittaja on halunnut sanoa. Televisiochateissa oikeakielisyysääntöjä rikotaan sekä tahattomasti että tahallisesti, esimerkiksi välimerkit ja välilyönnit jätetään usein pois ja yhdyssanat kirjoitetaan erilleen.

Hymiöillä on television chat-keskustelussa vahva asema, sillä ne säästävät paljon tilaa ja muutamalla merkillä voi ilmaista tunteita, joiden sanallinen selittäminen olisi monimutkaista. Hymiöillä voi myös lieventää viestin vakavuutta tai kertoa, että viesti olikin vain kiusoittelua. Erilaisten anglismien käyttö on televisiochateissa runsasta. Englannin kieltä käytetään paljon nimimerkeissä, joilla voidaan ilmaista esimerkiksi keskustelijan luonteenpiirteitä tai harrastuksia. Anglismien käytöllä ei välttämättä pyritä lyhentämään tekstiä vaan joko elävöittämään sitä tai saamaan siitä erikoisen näköistä. Toisaalta jos kaikki televisiochatien keskustelijat hyödyntävät englanninkielisiä ilmauksia viesteissään, erikoisuuden tavoittelu on kyllä hankalaa. Ehkä tulevaisuudessa onkin käytettävä suomea, jotta erottuu joukosta.

Televisiochat on hyvin suomalainen ilmiö ja erittäin suosittu maassamme. Yksi syy suosioon voi olla, että suomalaisten on helpompi puhua kasvottomina, anonyymeinä. Ihmiset voivat ilmaista mielipiteensä vapaasti ilman paljastumisen pelkoa. Halutessaan myös ikänsä voi pitää omana tietonaan. Usein televisiochateja on totuttu pitämään ainoastaan nuorten keskustelukanavina, mutta chateissa liikkuu kaikenikäisiä ihmisiä.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia televisiochatien ja Internetchatien yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Onko kieli oleellisesti erilaista, jos merkkimäärä on rajattu? Entä onko oikeinkirjoituksessa eroja? Olisi myös mielenkiintoista tehdä haastattelututkimus siitä, miten keskustelijat itse suhtautuvat chatien kieleen ja

omaan tekstiinsä. Oikolukevatko keskustelijat viestejään ennen lähettämistä? Kiinnostävätkö he edes huomiota kieleen vai onko sisältö tärkeämpää? Entä häiritsevätkö toisten tai itsensä tekemät kirjoitusvirheet? Olisi myös kiinnostavaa tietää, miten televisiossa chattaavat ja Internetissä chattaavat suhtautuvat toisiinsa. Pitävätkö esimerkiksi vuosia Internetin chatpalstoilla keskustelleet ihmiset television chateja "oikeina" chateina vai vain jonkinlaisina "kevytversioina" oikeista Internet-chateista?

Kieli ei ole enää nykypäivänä maantieteellisesti sidottua: ihmiset eri puolilla Suomea voivat puhua samalla tavalla. Televisio on merkittävä osa tätä kehitystä, sillä se yhdistää ihmisiä ja osaltaan muuttaa kieltä yhtenäisemmäksi. Nuoret luovat oman kielen ottamalla tiettyjä piirteitä murteista ja lisäämällä omia. Olisiko chatien kieli ehkä tulevaisuuden murretta?

Myös teknologian kehittyminen vaikuttaa sekä Internet- että televisiochateihin, mutta miten, sen näemme vasta tulevaisuudessa. Arvioita voimme tietysti aina esittää, mutta varmoja emme voi olla mistään. Samoin on kielen laita: emme tiedä millaiseksi se vuosien kuluessa muodostuu, ainoa asia jonka tiedämme on, että kieli muuttuu.

LÄHTEET

Aineisto

4deitti-ohjelma 31.1.2004
 MTV3 Chat -ohjelma 4.2.2002
 MTV3 Chat -ohjelma 8.3.2005
 SubChat-ohjelma 19.11.2003

Muut lähteet

- ERONEN, RIITTA 2001: Lukijoilta. — Kielikello 1/2001 s. 35. Helsinki: Stellatum Oy.
- HENDRELL, HEIDI — VUORINEN, VALTTERI 1999: Chatmaailma.com – Chat-tutkimus. 5.4.1999. Chatmaailma.com [WWW-dokumentti]. Chatmaailma <<http://www.chatmaailma.com/tutkimus/johdanto.php>>. (Luettu 24.5.2005).
- HIIDENMAA, PIRJO 2003: Suomen kieli – who cares? Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- HURME, RAIJA — PESONEN, MARITTA — SYVÄOJA, OLLI 1990: Englanti-suomi suursanakirja. 3. tark. ja korj. p. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Isohai. Julkaisija Radiolinja. Helsinki.
- ITKONEN, TERHO 2000: Uusi kieliopas. Tarkistanut ja uudistanut Sari Maamies. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- KASESNIEMI, EIJA-LIISA 2001: 160 merkin kulttuuri. Suomalaisnuorten teksti- viestintä. — Sinikka Häppölä & Tellervo Peltonen (toim.), Kuutamokeikka ja muita teitä tekstien kiehtovaan maailmaan. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja XLV s. 151—169. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.
- 2003: Mobile Messages. Young People and a New Communication Culture. Translation Hanna Liikala. Tampere University Press.
- KASESNIEMI, EIJA-LIISA — RAUTIAINEN, PIRJO 2001: Kännyssä piilevät sanomat. Nuoret, väline ja viesti. Tampere University Press.
- Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.
- KIVIKURU, ULLAMAIIJA 1986: Angloamerikkalaisuus ja Suomen tiedonvälitys. Riippuvuuden muotojen ja sisällön tarkastelua. Sarja B Tutkimusraportit. 1/1986. Oy. Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Helsinki.
- KOPOMAA, TIMO 2000: Kännykkäyhteiskunnan synty. Tihentyvä arki, tiivistyvä kaupunki. Helsinki: Gaudeamus.
- KOTILAINEN, LARI 2002: Moi taas, ai äm päk. Lauseet, tilanteet ja englanti suomenkielisessä chatkeskustelussa. — Ilona Herlin, Jyrki Kalliokoski, Lari Kotilainen & Tiina Onikki-Rantajääskö (toim.), Äidinkielen merkitykset s. 191—209. SKST 869. Helsinki.
- KUKKO, MIRJAMI 2002: Tekstiviesti keskusteluna. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- KUOSMANEN, ILKKA 2003: Ryhmäteatterin Hamlet rulettaa. Shakespearen klassikko kokee Helsingissä mallikkaan nuorennusleikkauksen. — Etelä-Suomen Sanomat 10.10.2003 s. 19.

- LAHTINEN, LEENA 1981: A:n ja ä:n loppuheitto Jyväskylän puhekielessä. — Aila Mielikäinen (toim.), Nykysuomalaisen puhekielen murros. Jyväskylän osatutkimus, raportti 3. Jyväskylän yliopiston suomen kielen ja viestinnän laitoksen julkaisuja 26.
- LAIHANEN, KAISA 1999: Suomenkielisten IRC-keskustelujen piirteitä — kirjoittamalla välitettyä puhetta. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos, Fennicum.
- LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ 2006: Mobiilipalvelumarkkinat Suomessa 2005 Julkaistu 26.4.2006. [WWW-dokumentti]. <http://www.mintc.fi/oliver/upl964-Julkaisuja%2022_2006.pdf>. (Luettu 16.5.2006).
- LUUKKA, MINNA-RIITTA 2000: Sinulle on postia! — Kielikello 1/2000 s. 24—28. Helsinki: Stellatum Oy.
- LÄHTEVÄNOJA, HANNA 2003: Vuorottelu verkossa. Chat-keskustelun aloitusvuorojen analyysia. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- MIELIKÄINEN, AILA 1984: Nykypuhesuomen alueellista taustaa. — Heikki Paunonen & Päivi Rintala (toim.), Nykysuomen rakenne ja kehitys 2. Näkökulmia kielen vaihteluun ja muuttumiseen s. 187—208. Tietolipas 95. Helsinki: SKS.
- 1989: Nykysuomen murtuvat murrerajat. — Seija Aalto, Auli Hakulinen, Klaus Laalo, Pentti Leino & Anneli Lieko (toim.), Kielestä kiinni s. 234—242. Tietolipas 113. Helsinki: SKS.
- MTV3 INTERNET > MOBIILI. Ei päivystä. MTV3 Chat [WWW-dokumentti]. MTV3 <<http://bonus.mtv3.fi/realstudio2004/mtv3chat.shtml?332763>>. (Luettu 25.4.2005).
- MÄENPÄÄ, PASI 2000: Digitaalisen arjen ituja. Kännykkä ja urbaani elämäntapa.— Tommi Hoikkala & J.P. Roos (toim.), 2000-luvun elämä. Sosiologisia teorioita vuosituhannen vaihteesta s. 132—152. Helsinki: Gaudeamus.
- NOKIA SUOMI. Ei päivystä. Nokia Suomi [WWW-dokumentti]. Nokia Suomi <<http://www.nokia.fi/puhelimet/puhelinmallit/>>. (Luettu 24.5.2004).
- NURMI, TIMO 2004: Gummeruksen suuri suomen kielen sanakirja. Kolmas, tarkistettu ja päivitetty painos. Helsinki: Gummerus Kustannus Oy.
- PANTZAR, MIKA 1996: Kuinka teknologia kesytetään. Kulutuksen tieteestä kulutuksen taiteeseen. Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkimuksia. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- PAUNONEN, HEIKKI 1989: Muuttuvat puhesuomen muodot. — Seija Aalto, Auli Hakulinen, Klaus Laalo, Pentti Leino & Anneli Lieko (toim.), Kielestä kiinni s. 209—233. Tietolipas 113. Helsinki: SKS.
- 2000: Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- PULKKINEN, PAAVO 1984: Lokarista sponsoriin. Englantilaisia lainoja suomen kielessä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- PÖNTINEN, ANU 2005: TV-Chatit: turruttavaa roskakulttuuria vai terapiaa sitä tarvitseville? Kyselytutkimus tv-chattien käytösyistä. Pro gradu -tutkielma. Joensuu: Joensuun yliopiston sosiologian laitos.

- RÄSÄNEN, MATTI 2002: Kielipakina Kielipeli-palstalla, julkaistu Ilta-Sanomissa vuonna 2001. — Kotilainen, Lari & Varteva, Annukka (toim.), Maailman vaikein kieli. SKST 882.
- SAJAVAARA, PAULA 1989: Vierassanat. — Jouko Vesikansa (toim.), Nykysuomen sanavarat s. 64—109. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- SKST = Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Spektri Opetushallituksen lehti. Helsinki: Opetushallitus.
- SUBTV.FI. Ei päiväystä. Subtv.fi [WWW-dokumentti]. Subtv.fi <<http://www.subtv.fi/info.shtml>>. (Luettu 24.5.2004).
- UUSI-HALLILA, TUULA 2001: Kuin kuvastimesta. — Kieli on ihmisen peili. Seminaari s. 79—85. Helsinki: Euroopan Kulttuurisäätiön Suomen osasto.
- VESIKANSA, JOUKO 1978: Johdokset. Nykysuomen oppaita 2. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- VILPPULA, MATTI 2000: ”Ketä tarvitsee röntgeniä?” Julkaistu Helsingin Sanomissa 13.6.2000 Kieli-ikkuna-sarjassa. Sivua päivitetty 21.1.2005. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. [WWW-dokumentti]. Kieli-ikkuna. <http://www.kotus.fi/julkaisut/ikkunat/2000/kieli2000_28.shtml>.
- VÄRE, ANNA 2002: Chat — aivotonta läppää ja anonyymia terapiaa. — Isohai 03/2002 s. 28—34.
- YLILEHTO, HANNU 2000: Uusmedian käsittelyssä kieli taipuu vaan ei taitu. — Spektri 2/2000 s. 24, 25. Helsinki: Opetushallitus.

LIITE: Katkelma MTV3 Chatin keskustelusta 8.3.2005
[valvojan kommentit kursivoitu; Miika = juontaja]

Kuka ei ole enää katsonut chattia ja kenen pitää lopettaa ja kuka nolaa itsensä?! Kyllä taas oli niin tyhjä viesti, vähän järkeä noihin.

Mä tuunasin ladani foliolla, mokomakin "maantiekyyttä" t, köyhä opiskelija.

Mukavaa nähä sut Miika pitkästä aikaa! Oot hauska ja mielenkiintoinen. Myöhästyneet synttärionnittelut! Miten juhlit?

On se kumma kun seurustelin 10v nuoremman miehen kanssa: naiset suhtautuivat todella tympeästi, miehet ok. Kommentteja? -Nainen

MIX NIITTEN NIMI ON PÖLYKAPSELIT EIHÄN KETÄÄN
AUTOHULLU, AINA HINKKAAMAS PÄÄSTÄ PÖLYÄ

Laitan viestin sivulle 896 vastaa mun d.numeroon. t:typy 88

Kisa Suurin huijaus on ilmailu: Ei ihmisiä täyteen ahdettu metallituubi VOI pysyä ilmassa. Lisäksi joku amatööri väittää selkeästi litteää maata pyöreäksi !

Kisa this following saying: lost like a fart in the sahara. it is a lie because i can still smell it.

Puhu päällä! Kirjoita viestiin ROLF tai SVEN, sitten välilyönti ja viesti, jonka haluat hahmon puhuvan. Tavalliselle Puhuvalla Päälle osoitettuun viestiin ei tarvitse mitään hakusanoja. Viesti numeroon 173133 (1,62 e/kpl).

Yt

MA RAKASTAN SUA TIETAT KUKA

Ai Irwin se on anttivaan +++ +++++ se on salainen t,jani, lahti

Kisa - naismallit ! Muokatut mainosneidot ja laulujanaiset ,fiktiota ja tyhjiä kuvitelmia. Parhaiten iskostettu huijaus ikuna ,siin himmenee plussapallot .

Mut Ruisrock on elokuussa!?! Sinne kattoon Rammsteinii ekaa kertaa :)

Ranskalainen, englantilainen ja suomalainen keskustelivat lempiasennoista. Ranskalainen: "päällä, jotta näen hänen kauniit kasvonsa". Englantilainen: "al

la, jotta näen hänen ihanat rintansa". Suomalainen: "takaapäin". Mitä sinä sieltä näet? "No, se vaihtelee, viimeksi näin lätkämätsin".

<? echo "morjens miika"?>

HARTSU KÄY SALILLA JA TREENAA NAISILLA!

KIITOS MIIKA RAKAS EROOTTISESTA JUTUSTA. SULLA ON TOSI SEXY ÄÄNI. TULI IHANAN LEVOTON OLO... JALAT MEINAS PETTÄÄ JA SYDÄN HAKKAA. OLET USEIN HAAVEISSANI...

Juu kiitos -Essi! :) Juo vettä, juo vettä Miika! No visii 6L oon juonu.. ;) ja huome kirjali. läpi menee!! :) t: zero_
huh, 6 litraa?! -Essi-

MITÄ ON EROTIikka SE ON PANEMISTA

Kisa uskonnot. koska ei oo muuta kuin elämä ja kuolema.

Flirtissä juontaja oli vähä ptähtien kanssa hukassa; ei ollut p tietonen ja pelkäs lähinnä työpaikan puolesta. Miksi seksistä niin vaikea puhua, luonnollista!

Miten männöö?
männöö vallan mainiosti :) -Essi-

Moro MÄNTTÄ ja M-tyttö Ü ihana kiva ilta on ollu..

No mistä noita sitte saa ostaa? tahtoo omaan autonsa....

Tzauu,MIIKA.,again:-)No,mitäs jäppinen muuta?Must tuntuu,et moon rakastunu yhteen muijaan..;-)!Aapuvva!!t.ANA

Essi rakas.. vieraita häihin tuloo niin paljon tai vähän kuin sinä haluat. Mihin aiot viedä minut häämatkalle? sinun mattisi
Se on hyvä, että saan päättää, jos kerran joudun maksamaankin! Mihinkäs tahtoisit lähtä? ;D -Essi-

Yhdenillan jutuille ei kannata neitsyyttään menettää, sitä katuu myöhemmin. Hyvä vaan että odotat sitä vaki-kumppania, ei mitenkään sairasta. Kunnioitettavaa.